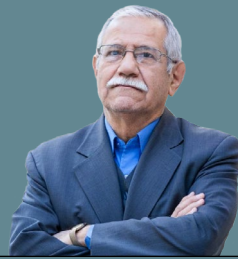

فخرآباد

گفت‌وگوا حسین و خشوی، دبیر نخستین دوره جشنواره فیلم فجر

برگزاری یک جشنواره (مردمی) به تمام معنا

صفحه ۳۴

بولتن مجازی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر ◊ شنبه ۱۳ دی ۱۳۹۹

بخش فیلم کوتاه و مستند جشنواره فجر از نگاه داوران

سکوی پرتاب درخشان

گفت‌وگوا فرح اصولی، همسر و همکار خسرو سینایی
جایگاه سینایی به عنوان فیلم‌سازی
شریف در سینما تثبیت شد

۴۰

معرفی ۳۸ فیلم کوتاه حاضر در جشنواره سی و نهم
پرواز سیمرغ بر کران آسمان
فیلم‌های کوتاه

۲۶

فهرست

- ۳ سرمقاله به روایت مهرداد خوشبخت
- ۴ روزشمار سی و نهمین جشنواره فیلم فجر
- ۶ مرور آنچه بر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر گذشت
- ۱۰ گزارش نشست خبری دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر
- ۱۴ بازتاب جشنواره فجر در رسانه ها
- ۱۸ گفت‌وگو با داوران بخش فیلم کوتاه و مستند
- ۲۱ نگاهی به حضور بخش فیلم کوتاه در جشنواره فجر
- ۲۶ آشنایی با ۳۸ فیلم کوتاه جشنواره سی و نهم
- ۳۴ جشنواره در آینه قرن / گفت‌وگو با حسین و خشوری دبیر نخستین دوره جشنواره
- ۳۸ جشنواره نخست به روایت غلامرضا موسوی
- ۴۰ جشنواره در آینه قرن / گفت و گو با یادگار برگزیده دومین دوره جشنواره فجر، فرح اصولی
- ۴۴ دیدار با سینمایی تصفیه روحی من بود
- ۴۵ ضرورت برگزاری جشنواره فجر به قلم رضا صائمی
- ۴۶ گزارش تصویری
- ۴۸ قاب آخر

شانشمار

♦ بولتن مجازی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر

مدیرمسئول: سید محمد مهدی طباطبایی نژاد
زیر نظر مسعود نجفی (مدیر روابط عمومی جشنواره)
سردبیر: سمیه علیپور
همکاران تحریریه: نژلا پیکانیان، زهرا نجفی و محمد مهدی درستی
با تشکر از: فاطمه استیری، علی افشار و رضا صائمی
ویراستار: شهیدامحمدطاهر

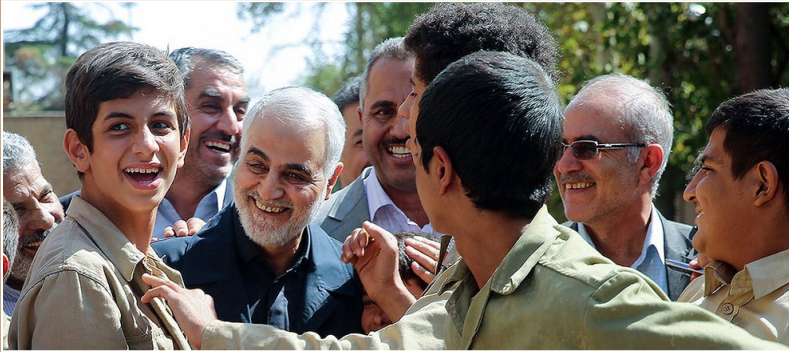
مدیر هنری: علی شکوری
دبیرعکس: محمد حسن هندی
گرافیک: زینب فلاح
عکس: محسن سعادت، بهار عسگری

زنده شدن یاد دفاع مقدس در جشنواره فجر با نام سردار سلیمانی

مهرداد خوشبخت

کارگردان دریافت کننده نخستین جایزه ویژه سردار سلیمانی

امسال به واسطه شیوع کرونا امکانی برای ساخت فیلمی در پاسداشت رشادت‌ها و زندگی سردار شهید حاج قاسم سلیمانی مهیا نبود، که البته نباید انتظار داشت به این سرعت بتوان درباره سردار سلیمانی فیلمی سینمایی تولید کرد، چراکه زندگی ایشان بسیار مفصل و پرفرازونشیب است و به همین دلیل نیازمند تحقیقاتی وسیع و بودجه قابل توجهی است تا سناریویی برای آن به نگارش درآمده و سپس وارد پروسه تولید شود.

در این میان به منظور زنده نگه داشتن یاد سردار قاسم سلیمانی که چهره بسیار تاثیرگذاری هستند، اضافه شدن بخش و سیمرغ سردار سلیمانی به جشنواره فیلم فجر اتفاقی خوب و ارزنده است که سال گذشته هم این جایزه به فیلم «آبادان یازده ۶۰» تعلق گرفت؛ جایزه‌ای که نمادی از مقاومت است و به طور مشخص جای آن در جشنواره فیلم فجر تا به امروز خالی بود. یادم هست در سالیان گذشته هم جایزه‌ای تحت عنوان بیرق طلایی یا یاد مصطفی عقاد به واسطه درگذشت او به جشنواره فیلم فجر اضافه شد، که به برجسته کردن مباحث دینی و معنوی در فیلم‌های سینمایی اختصاص داشت و یک دوره به فیلم من، «عقاب صحرا»، اختصاص پیدا کرد و سال بعد هم به فیلم «رستاخیز» تعلق گرفت.

هر چند جشنواره فیلم مقاومت به حوزه مقاومت اختصاص دارد، اما خوش بختانه از سال گذشته خلأ جایزه‌ای به منظور گرامی‌داشت هشت سال دفاع مقدس در جشنواره فیلم فجر، با اضافه شدن جایزه‌ای به نام سردار سلیمانی به این رویداد سینمایی پر شد، که در واقع نماینده همه بزرگانی است که در جنگ شهید شده‌اند.

البته حلقه مفقود سینمای دفاع مقدس در سال‌های اخیر نبود فیلم‌سازان زبده و سوزده‌های جذاب درباره این حوزه نیست، بلکه فارغ از نبود بودجه، مشکل بی‌توجهی برخی از ارگان‌ها به ساخت فیلم دفاع مقدس است.

فیلم‌سازان بسیاری در سینمای ایران فعالیت می‌کنند که علاقه‌مند به ساخت اثری درباره دفاع مقدس هستند و سناریوهایی در دست دارند که متوقف و مسکوت مانده است. سهم این سینما از تولیدات سینمای ایران تولید تنها یک یا دو فیلم در سال است. شاید بتوان گفت وجود بخش و سیمرغی ویژه با عنوان سردار سلیمانی در جشنواره بتواند توجه‌ها را بیش از گذشته به این بخش جلب کند و موجب رشد و پیشرفت شود.

روز ششمین سی و نهمین جشنواره فیلم فجر

30
Sep
2020

۹
مهر
۱۳۹۹

۱۲
صفر
۱۴۴۲

انتصاب دبیر جشنواره فیلم فجر
حسین انتظامی، رئیس سازمان سینمایی، طی حکمی سید محمد مهدی طباطبائی نژاد را به عنوان دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر منصوب کرد.

6
Oct
2020

۱۵
مهر
۱۳۹۹

۱۸
صفر
۱۴۴۲

برگزاری مراسم معارفه دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر
مراسم معارفه سید محمد مهدی طباطبائی نژاد به عنوان دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر با حضور حسین انتظامی، رئیس سازمان سینمایی، برگزار شد.

30
Sep
2020

۹
مهر
۱۳۹۹

۱۲
صفر
۱۴۴۲

پیام خدا حافظی ابراهیم داروغه زاده
ابراهیم داروغه زاده، دبیر پیشین جشنواره فیلم فجر، با انتشار پیامی، از احوالی سینماورسانه خدا حافظی کرد.

2
Dec
2020

۱۲
آذر
۱۳۹۹

۱۶
جمادی
۱۴۴۲

انتشار فراخوان سی و نهمین جشنواره فیلم فجر
فراخوان سی و نهمین جشنواره فیلم فجر که در زیر بنده جزئیات برگزاری و قوانین این دوره جشنواره است، منتشر شد.

28
Nov
2020

۸
آذر
۱۳۹۹

۱۲
جمادی
۱۴۴۲

اعلام زمان برای تصمیم گیری درباره برگزاری جشنواره
مسعود نجفی، مدیرکل روابط عمومی سازمان سینمایی، اعلام کرد تصمیم قطعی برای برگزاری جشنواره فجر تا ۱۵ آذر اعلام می شود.

15
Dec
2020

۲۵
آذر
۱۳۹۹

۲۹
جمادی
۱۴۴۲

اعلام خبریست نام ۳۴ فیلم سینمایی

سید محمد مهدی طباطبائی نژاد، دبیرسی و همصن
جشنواره فیلم فجر، اعلام کرد در بخش سودای
سیرخ روزیست و پنجم آذرماه ۳۴ فیلم سینمایی
ثبت نام کرده اند.

5
Dec
2020

۱۵
آذر
۱۳۹۹

۱۹
جمادی
۱۴۴۲

نخستین خبری مجازی دبیرجشنواره فیلم فجر

سید محمد مهدی طباطبائی نژاد رئیس هیئت مدیره جشنواره فیلم فجر،
نحوه برپایی و جزئیات سی و همصن جشنواره فیلم فجر
را اعلام کرد، نه از آن جمله می توان به برگزاری آن بدون
حضور هیئت انتخاب، زمان داوران آثار و رعایت
کامل پروتکل های بهداشتی اشاره کرد.

23
Dec
2020

۳
دی
۱۳۹۹

۸
ربیع
۱۴۴۲

معرفی داوران بخش مسابقه تبلیغات

ابراهیم حقیقی، میترا محاسنی و میثم مولایی با حلع
سید محمد مهدی طباطبائی نژاد، دبیرسی و همصن
جشنواره فیلم فجر، به عنوان داوران بخش مسابقه
تبلیغات سینمای ایران در جشنواره فیلم فجر معرفی
شدند.

21
Dec
2020

۱
دی
۱۳۹۹

۶
ربیع
۱۴۴۲

تالیف برمتفی بودن برگزاران مجازی جشنواره

سید محمد مهدی طباطبائی نژاد، دبیرسی و همصن
جشنواره فیلم فجر، بار دیگر تالیف برپایی مجازی
جشنواره فیلم فجر منتفی است.

31
Dec
2020

۱۱
دی
۱۳۹۹

۱۶
ربیع
۱۴۴۲

اعلام خبر ارائه ۶۷ فیلم به دبیرخانه جشنواره

مسعود نجفی مدیر روابط عمومی جشنواره فجر
یازدهم دی ماه اعلام کرد ۶۷ فیلم متقاضی حضور
در جشنواره اند و در این میان ۳۲ کارگردان با اثر
اول شان درخواست حضور داده اند.

26
Dec
2020

۶
دی
۱۳۹۹

۱۱
ربیع
۱۴۴۲

معرفی هیئت داوران بخش مستند و فیلم کوتاه

سعید پورالما علی، امیرتوده روستا، محمد علی فارسی،
محمد کارت و سام کلانتری آثار دو بخش کوتاه و
مستند رقابتی را در سی و همصن جشنواره فیلم فجر
مورد ارزیابی قرار خواهند داد.

مرور آن چه بررسی و هشتمین جشنواره فیلم فجر گذشت

درستایش تلاش سینماگران برای روشن نگه داشتن چراغ سینما

◇ محمد مهدی درستی

یک سال پیش در چنین روزی سینمای ایران در تدارک برپایی سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر به روال هر سال بود تا بار دیگر خانواده بزرگ سینما در کنار هم، برگی از کتاب این رویداد سینمایی را ورق بزند. آن زمان هیچ کس تصورش را هم نمی‌کرد دقیقا یک سال بعد، برگزاری جشنواره به شکل دیگری رقم بخورد و تمام مردم ایران و جهان مجبور به میزبانی از مهمانی ناخوانده باشند؛ مهمانی که تمامی جنبه‌های زندگی‌شان را دگرگون کند.

کرونا، این مهمان شوم امسال، تمامی تصمیم‌ها و برنامه‌ریزی‌ها برای برگزاری رویدادهای ملی و بین‌المللی را به هم زد و حوزه فرهنگ و هنر هم از این قاعده مستثنا نبود. با این حال، در گوشه و کنار ایران زمین بسیاری از فعالان هنری به جای بالا بردن پرچم تسلیم و دست روی دست گذاشتن، تصمیم به سازگاری با شرایط جدید گرفتند و زندگی را با امید ادامه دادند.

سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر هم به مانند همین جشنواره‌ها و رویدادهای سینمایی و هنری از پای ننشست و خیلی زود با این شرایط کرونازده کنار آمد و زنگ آغاز آن با صدور حکم سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد به عنوان دبیر این رویداد سینمایی زده شد.

◇ آغاز جشنواره سی و نهم با دبیر جدید

سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد که پیش از این سمت معاونت ارزش‌یابی و نظارت سازمان سینمایی را عهده‌دار بود، در نهم مهرماه به عنوان دبیر سی و هشتمین جشنواره

فیلم فجر منصوب شد تا این جشنواره پس از سه سال شاهد تغییر دبیر خود باشد.

او در ۱۵ مهرماه طی مراسمی رسمی حکم خود را از حسین انتظامی، رئیس سازمان سینمایی، به عنوان دبیر جشنواره فیلم فجر دریافت کرد. متن حکم انتظامی خطاب به طباطبایی‌نژاد به این شرح است:

◇ انتشار فراخوان سی و نهمین

جشنواره فیلم فجر

باین حال دبیری نپایید که فراخوان جشنواره فیلم فجر ۹۹ در ۱۲ آذرماه منتشر شد تا سی و نهمین دوره این رویداد بزرگ سینمایی به شکلی جدی آغاز به کار کند.

طبق اعلام فراخوان، جشنواره سی و نهم با هدف معرفی و تقدیر از آثار برگزیده یک سال تلاش سینماگران ایرانی که در شرایط دشوار اخیر چراغ سینمای ایران را روشن نگه داشته‌اند و نیز اعتلای تولیدات سینمایی بهمین ماه امسال در تهران با ضوابط ابلاغی از سوی ستاد ملی کرونا از سوی سازمان سینمایی برگزار می‌شود.

این فراخوان طبق روال گذشته دربردارنده اطلاعات و قوانین جشنواره درباره بخش‌های مختلف، از جمله مسابقه سینمای ایران (سودای سپهر، مستند بلند و کوتاه داستانی) و تبلیغات سینمای ایران بود.

◇ نشست خبری مجازی دبیر

جشنواره فیلم فجر

مدتی بعد و در ۱۵ آذرماه سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد در نشست خبری مجازی، به ارائه توضیحاتی درباره نحوه برپایی و جزئیات برگزاری سی و نهمین جشنواره فیلم فجر پرداخت.

طباطبایی‌نژاد در این باره گفت: «جمع‌بندی‌های متعدد با اهالی سینما در شورای سیاست‌گذاری ما را به دورویکرد رساند. در وهله اول برپایی جشنواره فقط برای داوران جشنواره است. یعنی جشنواره هیچ نمایشی نخواهد داشت و داوران در بخش‌های مختلف فیلم‌ها را خواهند دید. اگر در روزهای پیش رو وضعیت سلامت رو به بهبود برود، اولین گزینه این است که آثار کاندیدای هیئت داوران از جمع فیلم‌های رسیده در بخش‌های گوناگون برای مخاطبان اولویت اول (اهالی سینما و رسانه) و در اولویت دوم برای مخاطبان به شیوه ۵۰ درصدی به نمایش درآیند.»

او همچنین با اشاره به ویژگی‌های این دوره بر اساس فراخوان جشنواره، به حضور

«ضمن قدردانی از تلاش‌های موفق و ارزشمندتان در معاونت ارزش‌یابی و نظارت سازمان و تعامل شایسته با سینماگران، بدین وسیله به دبیری سی و نهمین جشنواره فیلم فجر منصوب می‌شوید. امیدوارم با استعانت از درگاه احدیت و با همکاری فعالان سینمایی کشور که نقش اصلی در پیشبرد و تحقق اهداف فرهنگی، هنری در حوزه سینما را به عهده دارند، زمینه اجرای ایده‌های نو و خلاقانه را به‌ویژه در شرایط زیست‌کروناپی فراهم سازید و در انجام وظایف محوله موفق باشید.»

◇ پیام خداحافظی ابراهیم داروغه‌زاده

ابراهیم داروغه‌زاده هم که پس از سه دوره متوالی دبیری جشنواره فیلم فجر سکان این رویداد را به دست سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد سپرده بود، با انتشار متنی در اینستاگرام از اهالی سینما و مطبوعات قدردانی و خداحافظی کرد.

◇ پاسخ به گمانه‌زنی‌ها درباره برگزاری جشنواره فیلم فجر

در این میان به دلیل برقراری محدودیت‌ها و ممنوعیت تجمعات به واسطه شیوع گسترده کرونا در کشور و افزایش آمار مبتلایان و فوتی‌ها بازار گمانه‌زنی‌ها و شایعات درباره برگزار نشدن جشنواره فیلم فجر، یا به تعویق افتادن آن حساسی داغ شد. شایعاتی که واکنش مدیرکل روابط عمومی سازمان سینمایی را در پی داشت. مسعود نجفی در برنامه «شهر فرنگ» در این باره گفت: «ما اردیبهشت‌ماه پس از تعویق جشنواره جهانی فیلم فجر رسماً اعلام کردیم دو تا سه ماه قبل از هر جشنواره درباره برگزاری آن رویداد از سوی شورای سیاست‌گذاری تصمیم‌گیری خواهد شد. بررسی‌ها درباره برگزاری جشنواره فیلم فجر در حال انجام است و ۱۵ آذرماه نتیجه نهایی درباره نحوه و زمان برگزاری اعلام خواهد شد.»

می‌شوند که نخستین نمایش خود را به این رویداد اختصاص دهند. این اتفاق منجر به شکل‌گیری پرسشی در ذهن اهالی سینما شد، که آیا نمی‌توان استثنایی برای فیلم‌ها قائل شد؟ محمد مهدی طباطبایی‌نژاد، دبیر جشنواره فیلم فجر، در پاسخ به این پرسش، این‌طور توضیح داد: «به دلیل آن‌که چنین تقاضایی از سوی دوستان به رئیس سازمان سینمایی هم مطرح شده، قرار بر این است که موضوع را دوباره در شورای سیاست‌گذاری مطرح کنیم و اگر شورا موافق بود، می‌توانیم اطلاعیه دهیم و این مورد را اعلام کنیم. اما اگر شورا موافق نبود، طبیعتاً طبق آن چه مصوب شده، این فیلم‌ها نمی‌توانند در جشنواره فجر باشند.»

◇ **معرفی هیئت داوران بخش مسابقه تبلیغات جشنواره فجر**
در گام بعدی جشنواره طبق اعلام فراخوان، مهلت ثبت‌نام متقاضیان حضور در بخش مسابقه تبلیغات سی و نهمین جشنواره فیلم فجر که در سه رشته عکس، پوستر و تیزر برگزار می‌شود، در ۳۰ آذرماه به پایان رسید و اعضای هیئت داوران این بخش از سوی طباطبایی‌نژاد منصوب شدند.

فیلم‌های اول فیلم‌سازان در بخش سودای سیم‌غ اشاره کرد و گفت: «بر اساس فراخوان، هیئت داوران تمام آثار واجد شرایط حضور در جشنواره، اعم از فیلم‌های حرفه‌ای و فیلم اول کارگردانان را در همه بخش‌ها مورد داوری قرار می‌دهند. در این دوره هیئت داوران این بخش از میان فیلم‌های مستند بلند (بالای ۷۰ دقیقه) حاضر در چهاردهمین جشنواره فیلم مستند سینما حقیقت، یک فیلم را به عنوان اثر برگزیده معرفی خواهند کرد و هم‌چنین هیئت داوران بخش فیلم‌های کوتاه از میان فیلم‌های کوتاه حائز شرایط (۳ تا ۱۵ دقیقه) حاضر در سی و نهمین جشنواره فیلم کوتاه تهران، یک فیلم را به عنوان اثر برگزیده معرفی خواهند کرد.»

◇ **پاسخ دبیر جشنواره به یک استثنا**
با قطعی شدن برگزاری جشنواره فیلم فجر، پرسشی در ذهن برخی از فیلم‌سازان درباره حضور در این رویداد سینمایی شکل گرفت؛ این‌که برخی از فیلم‌سازان که ترجیح دادند اولین نمایش آثار جدیدشان در خارج از کشور باشد، آیا می‌توانند متقاضی حضور در جشنواره فیلم فجر باشند؟ طبق آیین‌نامه جشنواره هر سال فیلم‌هایی پذیرفته‌

◇ برپایی مجازی جشنواره فیلم فجر منتفی است

برگزاری آن‌لاین چهاردهمین دوره جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت بار دیگر بررسی را در ذهن برخی از فعالان سینمای ایران درباره برگزاری آن‌لاین جشنواره فیلم فجر ایجاد کرد که با پاسخ سیدمحمد مهدی طباطبایی نژاد همراه شد.

دبیر جشنواره فیلم فجر با اشاره به برگزاری آن‌لاین جشنواره سینما حقیقت، گفت: «جشنواره فیلم فجر به شکل آن‌لاین برگزار نمی‌شود، چون سینمای داستانی تفاوت‌هایی با فیلم کوتاه و مستند دارد و مراقبت از سرقت نکردن آثار سینمایی داستانی کاری بسیار دشوار و پرریسک است و طبیعتاً نمی‌توانستیم وارد چنین عرصه پرریسکی شویم.»

طباطبایی‌نژاد در ادامه توضیح داد: «در سینمای مستند و کوتاه این ریسک خیلی پایین‌تر است و مدیران این اجازه را پیدا می‌کنند که این ریسک را انجام دهند. اما در سینمای داستانی که میانگین هزینه تولید برای هر فیلم حداقل پنج میلیارد تومان است، چنین ریسکی ممکن نیست.»

◇ تقاضا برای حضور ۶۷ فیلم در جشنواره

مسعود نجفی مدیر روابط عمومی جشنواره فیلم فجر در گفت‌وگو با بخش ویژه فرهنگی اخبار شبکه ۴ اعلام کرد تا تاریخ یازدهم دی ۶۷ فیلم به دبیرخانه جشنواره ارائه شده‌اند. او گفت: در فاصله چهار روز مانده به پایان مهلت ثبت‌نام فیلم‌های سینمایی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر تاکنون ۶۷ فیلم سینمایی متقاضی حضور شده‌اند که با پایان مهلت ثبت‌نام دبیرخانه جشنواره این فیلم‌ها را از نظر آیین‌نامه جشنواره بررسی می‌کند و بیست‌وی ماه هم آخرین مهلت تحویل دی سی پی فیلم‌ها به جشنواره است. او همچنین در مورد تعداد فیلم‌اولی‌های متقاضی حضور در جشنواره گفت: از میان فیلم‌های متقاضی حضور در جشنواره، نکته حائز اهمیت، حضور پرنس فیلمسازان با تجربه اول‌شان است که تاکنون از این میان ۳۲ اثر فیلم اول کارگردانان است.

بر این اساس ابراهیم حقیقی، میترا محاسنی و میثم مولایی آثار دریافتی بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران را داوری خواهند کرد. داوری این بخش از بین مواد تبلیغی فیلم‌های سینمایی (داستانی، پویانمایی و مستند) اکران شده در حداقل ۱۰ دی ۱۳۹۸ تا ۳۰ آذر ۱۳۹۹ (در سینماهای داخل کشور، یا در سامانه‌های نمایش درخواستی) که در این بخش ثبت‌نام کرده‌اند، صورت خواهد گرفت.

◇ معرفی هیئت داوران بخش مستند و فیلم کوتاه جشنواره فیلم فجر

درگام بعدی جشنواره فیلم فجر، اعضای هیئت داوران بخش‌های مستند و فیلم کوتاه از سوی سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد، دبیر جشنواره منصوب شدند. بر این اساس سعید پوراسماعیلی، امیر توده‌روستا، محمدعلی فارسی، محمد کارت و سام کلانتری به عنوان اعضای هیئت داوران دو بخش «مستند» و «فیلم کوتاه» جشنواره سی و نهم معرفی شدند و آثار این دو بخش رقابتی را مورد ارزیابی قرار خواهند داد.

◇ بازدید دبیر جشنواره از دو رویداد سینمایی

دبیر جشنواره فیلم فجر در این بین با حضور در دبیرخانه جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان و جشنواره سینما حقیقت، از روند برگزاری این دو رویداد سینمایی که در دوران کرونا با رویکردی متفاوت برگزار شده‌اند، بازدید کرد.

سی‌وسومین جشنواره فیلم‌های کودک و نوجوان امسال با اکران محدود و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در سینما فرهنگ تهران برگزار شد. چهاردهمین دوره جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت هم برگزاری آن‌لاین را به واسطه شیوع کرونا در دستور کار خود قرار داد.

گزارش نشست خبری دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر

گشایش همه رموز و رازهای جشنواره

همه‌گیری ویروس کرونا رویدادهای سینمایی در دنیا با چالش‌های مختلفی روبه‌رو شدند. ستاد برپایی جشنواره فیلم فجر هم به ریزنی با کارشناسان سینما و فعالان حوزه سلامت به منظور بررسی روند برگزاری این رویداد سینمایی پرداخت. «تعطیلی جشنواره، تعویق آن تا بهار ۱۴۰۰ و شکل‌های دیگر برپایی از جمله گزینه‌هایی پیش روی ما برای برگزاری سی و نهمین جشنواره فیلم فجر بود. جشنواره‌ها در دنیا به واسطه شیوع کرونا شیوه‌های مختلفی را برگزیدند. برخی آن‌لاین برگزار شدند و برخی مانند جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان در ایران شیوه آن‌لاین و فیزیکی را در دستور کار قرار دادند و... بااین حال، انتخاب شیوه برگزاری جشنواره فیلم فجر بسیار دشوار بود.»

♦ دورویکرد نهایی پیش روی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر

طباطبایی‌نژاد سپس درباره دورویکرد نهایی پیش روی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر توضیح داد: «ساده‌ترین تصمیمی که پیش رو

نشست خبری سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد، دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر، به صورت مجازی عصر شنبه، ۱۵ آذرماه، با محوریت جزئیات برپایی این دوره جشنواره برگزار شد.

در ابتدای این نشست مسعود نجفی (مدیر روابط عمومی جشنواره) با اشاره به نخستین حضور سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد در جایگاه دبیر جشنواره فیلم فجر، درباره فعالیت‌های او در حوزه مدیریت سینمای ایران توضیحاتی را ارائه کرد.

سپس سیدمحمد مهدی طباطبایی‌نژاد، دبیر جشنواره فیلم فجر، با درود به مقام شهدای اسلام و شهید محسن فخری‌زاده، یاد درگذشتگان سینمای ایران در سال جاری را گرمی داشت و گفت: «به واسطه

جشنواره ساده‌ترین گزینه بود، اما بهترین نبود. ضمن این‌که شرایط بهار هم با توجه به مصادف شدن با ماه مبارک رمضان و ایام انتخابات، برای برپایی جشنواره چندان مناسب نبود. ما همه این موارد را به طور دقیق بررسی کردیم و همه معایب و محاسن را در نظر گرفتیم. علت تاخیر انتشار فراخوان جشنواره سی و نهم هم مطالعه و رایزنی‌های فراوان و جمع‌آوری همه پیشنهادها بود. اکثر دوستان با ما اتفاق نظر داشتند که گزینه فعلی می‌تواند منطقی‌ترین گزینه باشد.»

دبیر جشنواره در پاسخ به پرسشی درباره بودجه جشنواره سی و نهم توضیح داد: «بودجه جشنواره امسال کاهش یافته و تمام تلاش ما این است که هزینه‌ها در پایین‌ترین حد باشد. امسال تلاش خواهیم کرد تا به رویدادهای جشنواره و گفت‌وگو درباره آثار سینمای ایران از طریق صداوسیما و پلتفرم‌ها رونق دهیم، تا اگر نشست خبری نداشته باشیم، در برنامه‌هایی که از سوی پلتفرم‌ها تدارک دیده می‌شوند، درباره آثار جدید سینمای ایران گفت‌وگو شود. ان‌شاءالله بلافاصله پس از جشنواره آمار دقیق هزینه‌کرد جشنواره هم اعلام خواهد شد.»

بودجه جشنواره امسال کاهش یافته و تمام تلاش ما این است که هزینه‌ها در پایین‌ترین حد باشد.

◆ نباید شکل فعلی را تحقیر جشنواره

فجر بدنیام

در بخش بعدی این نشست طباطبایی‌نژاد در پاسخ به این‌که روند برگزاری فعلی تا چه اندازه سطح جشنواره فیلم فجر را به یک جشنواره دانشجویی تقلیل می‌دهد، گفت: «در گفت‌وگو با سینماگران به این نتیجه رسیدیم که فیلم‌سازی که از سال گذشته درگیر تولید فیلم خود بوده، درباره اثرش سکوت مطلق پیش آمده است و این فضا از نظر امید و روحیه برای اهالی سینما

داشتیم، تعطیلی جشنواره بود، اما نمی‌دانستیم بهترین تصمیم است یا خیر؟ در نتیجه جمع‌بندی‌های متعددی که با اهالی سینما در شورای سیاست‌گذاری داشتیم، دو رویکرد را برای برگزاری جشنواره سی و نهم در نظر گرفتیم. رویکرد اول برپایی جشنواره فقط برای داوران است، به شکلی که جشنواره هیچ‌گونه نمایشی نخواهد داشت و داوران در بخش‌های مختلف به تماشای فیلم‌ها می‌نشینند. رویکرد دوم منوط به وضعیت شیوع کرونا در جامعه است. اگر در روزهای پیش رو وضعیت سلامت جامعه روند رو به بهبودی را طی کند، اولین گزینه نمایش آثار کاندیدای هیئت داوران از جمع فیلم‌های رسیده به جشنواره برای اهالی سینما و رسانه است. در گزینه دوم با در اختیار گرفتن ۵۰ درصد ظرفیت سالن‌های سینما، آثار برای مخاطبان به نمایش در خواهد آمد.»

طباطبایی‌نژاد در ادامه این نشست با اشاره به ویژگی‌های این دوره جشنواره و فراخوان آن، درباره حضور فیلم‌های اول فیلم‌سازان در بخش سودای سیم‌رغ گفت: «بر اساس فراخوان، هیئت داوران تمامی آثار واجد شرایط حضور در جشنواره، ام‌از فیلم‌های حرفه‌ای و فیلم اول کارگردانان را در همه بخش‌ها دوری خواهد کرد.»

در این دوره هیئت داوران از میان فیلم‌های مستند بلند (بالای ۷۰ دقیقه) حاضر در چهاردهمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت، یک فیلم را به عنوان اثر برگزیده معرفی خواهند کرد و هم‌چنین هیئت داوران بخش فیلم‌های کوتاه از میان فیلم‌های کوتاه دارای شرایط (۳ تا ۱۵ دقیقه) حاضر در سی و نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، یک فیلم را به عنوان اثر برگزیده معرفی می‌کنند.»

در بخش بعدی این نشست نوبت به پاسخ دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر به پرسش‌های اهالی رسانه رسید و طباطبایی‌نژاد درباره چرایی برپایی جشنواره در شرایط کنونی گفت: «جشنواره آثار یک سال تولیدشده سینمای ایران را در اختیار داوران قرار می‌دهد و داوران ۲۷ سیم‌رغ را در بخش‌های مختلف به آثار اهدا خواهند کرد. جشنواره فیلم فجر با حفظ اولویت سلامت سینماگران و مخاطبان در گام نخست برای هیئت داوران برگزار می‌شود. در گام دوم اگر بتوانیم امکان نمایش فیلم‌ها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی را برای سینماگران و اهالی رسانه فراهم کنیم، آثار کاندیداشده هیئت داوران را برای این عزیزان نمایش خواهیم داد. در نهایت گام سوم این است که از ۱۲ بهمن با رعایت پروتکل‌های بهداشتی فیلم‌ها برای مخاطبان به نمایش دربیاید. اما در حال حاضر گام نخست و نمایش فیلم‌ها برای داوران در دستور کار قرار دارد.»

◆ بررسی دقیق برای انتخاب بهترین روش برگزاری جشنواره

طباطبایی‌نژاد درباره انتخاب بهترین گزینه برای نحوه برگزاری جشنواره گفت: «ما می‌توانیم طبق زیست متناسب با شرایط کرونا، وضعیت معیشت و کار فرهنگی خود را امتداد دهیم، چراکه کسی نمی‌تواند بگوید کرونا چه روزی از بین خواهد رفت. مهم این است که بتوانیم خود را با شرایط وفق دهیم و بهترین گزینه را انتخاب کنیم. تعطیلی

یابد..»

دبیر سی و نهمین جشنواره فیلم فجر در پاسخ به این که داوری آثار امسال به چه شکل خواهد بود، گفت: «روز ۱۲ بهمن کاندیداهای جشنواره نزد خودمان مشخص خواهد شد و بعد می دانم مجموع نامزدها بیش از ۱۰، ۱۲ فیلم باشد، به همین دلیل کار دشواری نیست و فیلم‌ها به جشنواره خواهند رسید.»

◇ وجود هیئت انتخاب برای فیلم‌های مستند منطقی نبود

طباطبایی‌نژاد درباره بیانیه برخی از مستندسازان درباره این دوره جشنواره نیز توضیح داد: «من خودم از سینمای مستند آمده‌ام و بیش از هر کسی مدافع این حوزه هستم. جشنواره سینما حقیقت یکی از معتبرترین جشنواره‌های فیلم مستند در منطقه است و اعتبار جهانی دارد. فیلم‌های مستند از سوی یک هیئت انتخاب شایسته انتخاب شده‌اند. ما امسال در هیچ بخشی اعم از مستند، فیلم کوتاه، سودای سیمرغ و تبلیغات سینمای ایران هیئت انتخاب نداریم و به همین دلیل منطقی نبود برای آثار مستند هیئت انتخاب در نظر بگیریم. در روزهایی که این تصمیم را گرفتیم، به دوستان مستندساز مراجعه کردم و پرسیدم آیا مستند بلندی را می‌شناسید که به جشنواره سینما حقیقت راه نیافته باشد و شایسته داوری در فجر باشد؟ که پاسخ مثبت نبود. من به دوستان مستندساز عزیز حق می‌دهم که بخواهند بهتر دیده شوند. جشنواره فیلم فجر بالاترین جایزه سینمای ایران را به آثار مستند می‌دهد و طبیعی است این جایزه را به فیلمی اعطا کند که در رقابت آثار جشنواره سینما حقیقت حضور داشته باشد.»

او هم چنین درباره میزان دستمزد دبیران جشنواره فیلم فجر بیان کرد: «دستمزد آقای داروغه‌زاده در دوره گذشته ماهی هفت میلیون تومان بوده است و من هنوز هیچ قراردادی با جشنواره امضا نکرده‌ام.»

◇ معیارهای مدنظر برای انتخاب هیئت داوران

طباطبایی‌نژاد در پاسخ به این که چه معیارهایی برای انتخاب هیئت

و فیلم‌سازان مناسب نیست. جشنواره با شرایط فعلی محدود اجرا می‌شود.

◇ برگزاری آن لاین جشنواره ریسک

است

او درباره منتفی شدن برگزاری آن لاین جشنواره گفت: «برپایی جشنواره فیلم فجر به صورت آن لاین ممکن نیست. در این زمینه هم فکر شد، اما این تضمین وجود ندارد فیلمی که در سامانه‌ها به نمایش درمی‌آید، به سرعت نرود. این رویه ریسکی نامعقول برای فیلم‌های سینمایی بلند در ایران است.»

دبیر جشنواره فیلم فجر درباره چگونگی نمایش فیلم‌ها برای اهالی رسانه گفت: «اگر شرایط فراهم شد و به شیوه دوم برگزاری رسیدیم، اهالی رسانه از ۱۲ بهمن در برج میلاد آثار جشنواره را تماشا خواهند کرد.»

در ادامه این نشست طباطبایی‌نژاد درباره سطح کیفی جشنواره امسال و هم چنین حضور فیلم جدید اصغر فرهادی در این دوره گفت: «من به علاقه‌مندان و مخاطبان قول می‌دهم سه، چهار فیلم ماندگار در این دوره خواهیم داشت و این گونه نیست که فیلم خوب نداشته باشیم. ضمن این که بعد می‌دانم فیلم آقای فرهادی به جشنواره برسد.»

او هم چنین درباره بخش بهترین فیلم از نگاه تماشاگران در جشنواره سی و نهم توضیح داد: «در فراخوان هم اعلام کرده‌ایم اگر فیلم‌ها برای مردم به نمایش دربیاید، امسال هم سیمرغ بهترین فیلم از نگاه تماشاگران را در بین جوایز خواهیم داشت. ضمن این که اگر فرایند برگزاری جشنواره وارد مرحله نمایش عمومی فیلم‌ها برای مخاطبان (در صورت ایجاد فضای مناسب) شود، ممکن است تعداد سالن‌های سینمای مردمی افزایش

من به علاقه‌مندان و مخاطبان قول می‌دهم سه، چهار فیلم ماندگار در این دوره خواهیم داشت و قطعا این گونه نیست که فیلم خوب نداشته باشیم

ترکیب هیئت داوران سی و نهمین جشنواره فیلم فجر مجموعه‌ای از صاحب‌نظران سینما در بخش‌های مختلف است. تصمیم‌گیری درباره همه فیلم‌های متقاضی و اعطای جوایز کار ساده‌ای نخواهد بود

زنده کردن خاطرات جشنواره فیلم فجر از طریق سامانه‌ها ارائه شود. پیشنهادهای هم برای ارائه کار مشارکتی با صداوسیما مطرح شده است که این دو حوزه منافاتی با یکدیگر ندارند و از مخاطبان خاص خود بهره می‌برند. هر دو حوزه می‌توانند در کنار سینمای ایران قرار بگیرند و خلأ امسال جشنواره را پر کنند. با آن‌که شور و نشاط اکران فیلم‌ها در سینماهای مردمی حذف شده، اما مخاطبان جشنواره هم‌چنان حضور دارند و ما سعی می‌کنیم از جذابیت جشنواره کاسته نشود.»

دبیر جشنواره در پاسخ به این‌که سیم‌رغ زرین بهترین فیلم از نگاه ملی به چه اثری اهدا خواهد شد، توضیح داد: «ممکن است امسال جایزه سیم‌رغ زرین بهترین فیلم از نگاه ملی (جایزه سردار شهید سلیمانی) به یک فیلم مستند یا کوتاه اهدا شود و طبق فراخوان این جایزه مانند سال‌های پیش تنها به فیلم‌های بخش سودای سیم‌رغ اختصاص داده نخواهد شد.»

طباطبایی‌نژاد هم چنین گفت: «امسال طبق روال هر ساله سیمون سیمونیان، مسئول دبیرخانه جشنواره، و مسعود نجفی، مدیر روابط عمومی جشنواره، پاسخ‌گوی مخاطبان و اهالی سینمای ایران و آماده همکاری با آن‌ها خواهند بود.»

دبیر جشنواره در پایان گفت: «امیدوارم جشنواره‌ای در خور شأن سینمای ایران با توجه به شرایط ویژه‌ای که در آن هستیم، برگزار و یکی از خاطره‌انگیزترین سال‌های جشنواره فیلم فجر را سپری کنیم و سینمای ایران هم‌چنان جان‌دار به فعالیت خود ادامه دهد.»

داوران مدنظر قرار دارد، گفت: «ترکیب هیئت داوران مجموعه‌ای از صاحب‌نظران سینما در بخش‌های مختلف است. تصمیم‌گیری درباره اهدای ۲۲ جایزه در بخش سودای سیم‌رغ و قضاوت حدود ۴۰ فیلم کار ساده‌ای نخواهد بود. وقتی جشنواره قرار نیست به شکل قبلی برپا باشد، این شیوه بهترین روش برای ما بود. ضمن این‌که پیش از این انتقادی مطرح بود که به عنوان مثال، فیلمی شایستگی حضور در جشنواره فجر را داشته، اما به جمع آثار حاضر در این رویداد راه پیدا نکرده است. این شانس امسال برای همه فیلم‌ها وجود دارد که شاید اگر هیئت انتخاب وجود داشت، در قضاوت لحاظ نمی‌شدند.»

◇ امیدواره به نمایش آثار برای سینماگران، منتقدان و اهالی

رسانه

دبیر جشنواره فیلم فجر درباره چگونگی اجرای شیوه برگزاری اول (نمایش آثار جشنواره برای داوران) گفت: «ما در شرایط ناگزیری قرار داریم که باید به بهترین تصمیم برسیم. من البته نسبت به نمایش آثار برای سینماگران، منتقدان و اهالی رسانه ناامید نیستم. در حال حاضر شیوه اول امکان‌پذیرتر است.

او درباره احتمال کاهش سهمیه اهالی رسانه در صورت برگزاری جشنواره به شیوه دوم، گفت: «حتماً این اتفاق رخ خواهد داد.» در بخش بعدی این نشست طباطبایی‌نژاد درباره این‌که فیلم حمید نعمت‌الله که مربوط به سال گذشته است، در جشنواره امسال داوری خواهد شد یا خیر، پاسخ داد: «اگر فیلمی در کورس داوری قرار بگیرد، حتماً باید پروانه نمایش ویژه جشنواره را به دست بیاورد. به لحاظ قانونی پروانه نمایش در سازمان سینمایی و معاونت نظارت برای اکران عمومی، اکران خارج از کشور و پروانه ممیزی حداقلی (نمایش در جشنواره‌ها و مراکز خاص) صادر می‌شود که ما در گفت‌وگو با دوستان در معاونت نظارت و ارزش‌یابی به این نتیجه رسیدیم که فیلم‌های انتخاب‌شده داوران از سوی معاونت نظارت پروانه نمایش حداقلی کسب کنند.»

او درباره این‌که امکان نمایش فیلم‌های موفق ایرانی در جشنواره‌های خارجی، در سی و نهمین جشنواره فیلم فجر وجود دارد یا خیر، بیان کرد: «من دوست داشتم این آثار در جشنواره نمایش داده شود. تصمیم در نهایت بر این شد که بهتر است جشنواره با رعایت مقررات اجرا شود و آن فیلم‌ها طبیعتاً امکان حضور در جشنواره فیلم فجر را ندارند. فقط جشنواره فیلم کودک از این روال خارج است و آثار این جشنواره می‌توانند در جشنواره فجر به نمایش گذاشته شوند.»

دبیر جشنواره سی و نهم در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ به پرسشی، کاهش اعتبار جشنواره سی و نهم با روش فعلی را رد کرد.

◇ تلاش می‌کنیم از جذابیت جشنواره کاسته نشود

طباطبایی‌نژاد هم چنین گفت: «با سامانه نمایش درخواستی گفت‌وگوهایی داشته‌ایم تا برنامه‌هایی متناسب با سینمای ایران و

بازتاب جشنواره فیلم فجر در رسانه‌ها

از برگزاری جشنواره در شرایط بحرانی تا شوکی که سینما را احیا می‌کند

سی و نهمین دوره جشنواره فیلم فجر در این روزها که به برگزاری آن نزدیک می‌شویم، بسیار مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است که در این مدت در قالب موضوعات مختلف و متنوعی به این رویداد سینمایی بزرگ پرداخته‌اند. ویژگی‌های برگزاری جشنواره در شرایط کرونا، استقبال اهالی سینما از برگزاری این رویداد، مروری بر جشنواره‌های برگزار شده در دوران شیوع کرونا و... از جمله موضوعاتی هستند که رسانه‌ها به آن پرداخته‌اند. به همین بهانه در ادامه بر آن چه درباره دوره سی و نهم جشنواره فیلم فجر منتشر شده است، مروری خواهیم داشت.

مشکلات و بحران‌ها، برگزاری این رویداد سینمایی را ضروری دانستند. هفت دوره بعدی جشنواره هم در همین حال و هوا برگزار شد. روزهایی که با شهادت و مرگ گره خورده و بحران‌هایی ناشی از تحریم‌های اقتصادی و سپس رحلت امام جشنواره را تحت الشعاع خود قرار داده بود.

اما نهمین دوره جشنواره تحت تأثیر دو رخداد بزرگ داخلی و خارجی به شکل دیگری با بحران مواجه شد. ۳۱ خرداد سال ۶۹ زلزله‌ای منطقه رودبار و منجیل را لرزاند، هم چنین جنگ وسیعی تحت عنوان «جنگ خلیج فارس» در منطقه به وقوع پیوست و آن سال جشنواره فیلم فجر زیر سایه بحرانی منطقه‌ای کار خود را پیش برد. در قسمت دیگر گزارش آمده است: رخدادهای بعد از انتخابات سال

◇ عبور از بحران‌ها با فجر

یکی از موضوعات مورد اهمیت درباره جشنواره امسال برگزاری آن در شرایط خاص است و همین بهانه تهیه گزارشی در خیرگزاری موج شده است. این رسانه به مقاطع حساسی پرداخته که جشنواره در آن برگزار شده است. بخش‌هایی از این گزارش به این شرح است:

بهمن سال ۶۱ جشنواره فیلم فجر فعالیت خود را به صورت غیررقابتی آغاز کرد، اما برگزارکنندگان جشنواره با توجه به این

جشنواره فیلم فجر است. حمید نعمت‌الله به صبح‌نو گفت: این موضوع در واقع یک تصمیم‌گیری مهم است، زیرا معضلی به نام پاندمی کرونا در جامعه وجود دارد. ترجیح می‌دهم امیدوار باشم مسئولان مربوط درباره این موضوع و شیوه برپایی جشنواره امسال، تصمیم عاقلانه و خردمندانه بگیرند و مابقی هم به این تصمیم گوش فرا دهند.

حمیدرضا آذرنگ، جواد نورزببگی، هوشنگ گل‌مکانی، هاتف علیمردانی، روح‌الله برادری، پروانه مرزبان، حمید زرگرنژاد، محمود گبرلو و محمدرضا مصباح از دیگر سینماگرانی بودند که در این زمینه نظر خود را بیان کردند.

امان‌الله قزایی‌مقدم، جامعه‌شناس، درباره برگزاری جشنواره به این‌ها گفت: کرونا در یک سال اخیر به روح و روان جامعه آسیب زده و از نظر جامعه‌شناسی فضا و هوای جامعه را مسموم کرده است. در این اوضاع و احوال، برگزاری جشنواره‌هایی از قبیل جشنواره فیلم فجر و برنامه‌هایی از این دست در آرامش روحی جامعه و مصیبتی که به واسطه این بیماری، همه را درگیر کرده، موثر است و التیام‌بخش عمل می‌کند.

مجید ابهری و غلامرضا آذری، متخصص علوم ارتباطات و مطالعات رسانه، دیگر افرادی بودند که در این زمینه نظرات خود را بیان کردند.

◊ برپایی بیش از ۵۰ جشنواره

سینمایی دنیا در سال کرونایی

بحث برگزازی جشنواره‌های فیلم در کشورهای مختلف در شرایط کرونا موضوعی بود که مورد توجه خیرگزاری ایسنا قرار گرفت.

در بخشی از این گزارش آمده: از جمله جشنواره‌های معتبر جهانی که در دوران کرونا برگزار شدند، می‌توان به سی‌وپنجمین جشنواره فیلم ساندنس، هفتادمین جشنواره فیلم برلیین، هفتادوسومین جشنواره فیلم کن، هفتادوهفتمین جشنواره فیلم ونیز و جشنواره کارلوی واری اشاره کرد.

۸۸. ایران را وارد شرایطی بحرانی کرد و برگزاری جشنواره با آن شرایط در حاله‌ای از ابهام قرار داشت، اما جشنواره برگزار شد.

سی‌وهشتمین دوره جشنواره فیلم فجر هم در یکی از سال‌های بحرانی ایران برگزار شد؛ سالی که از همان ابتدا با وقوع سیلی وسیع در شمال، مرکز و جنوب ایران آغاز شد، سپس در آن‌ماه بحرانی اجتماعی-سیاسی هم به وقوع پیوست. هم‌چنین ترور سردار شهید قاسم سلیمانی در عراق به همراه چند تن از بارانش، جو کشور را تحت تاثیر قرار داد و در همان روزها و اندکی بعد به گفته یکی از فرماندهان سپاه خطایی انسانی منجر به آن شد پرواز شماره ۷۵۲ هواپیمایی مسافری اوکراین با مسافرانی ایرانی به علت اصابت موشک‌های پدافند هوایی ایران ساقط شود.

◊ بررسی آثار احتمالی حاضر در جشنواره سی‌ونهم

بازار گمانه‌زنی‌ها درباره فیلم‌هایی که ممکن است به جشنواره راه یابند، همیشه قبل از جشنواره داغ است و این سوزه گزارشی در روزنامه ایران نیز شده بود. بخش‌هایی از این گزارش که به اسامی فیلم‌ها پرداخته بود، به این شرح است: با نیم‌نگاهی به فیلم‌هایی که اخبار ساخت آن‌ها رسانه‌ای شده، می‌توان امید داشت وعده محمد طباطبایی‌نژاد، دبیر این دوره از جشنواره فیلم فجر، تحقق یابد و حداقل چهار تا پنج فیلم خوب از تولیدات سینمای ایران به جشنواره امسال برسد. از جمله آثاری که مراحل تدوین یا پایان فیلم‌برداری را پشت سر می‌گذارند و می‌توان نام آن‌ها را در فهرست تقریباً قطعی متقاضی در جشنواره قرار داد، عبارت‌اند از: «بدون همه چیز» به کارگردانی محسن قزایی، کمدی اجتماعی «شیشلیک» ساخته محمدحسین مهدویان، «شب داخلی دیوار» اثر وحید جلیوند، «لحظه‌ای و دیگر هیچ» اثر کاوه قهرمان و «روزی روزگاری آبادان» اولین تجربه فیلم‌سازی حمیدرضا آذرنگ.

◊ استقبال از برگزاری جشنواره فیلم فجر

بعد از انتشار خبر برگزاری جشنواره فیلم فجر رسانه‌های مختلف مطالبی از قول اهالی سینما و گاه غیرسینمایی‌ها درباره اهمیت و مفید بودن این رویداد منتشر کردند.

در همین زمینه مهدی صباغ‌زاده، کارگردان باسابقه سینما، به آنا گفت: کرونا بسیاری از جشنواره‌ها را آن‌لاین کرده است و چاره‌ای هم نیست و برگزاری جشنواره فجر را در این شرایط باز هم به نفع سینمای ایران می‌دانم. ضمن این‌که همه فیلم‌سازان از دوره سی‌ونهم جشنواره فجر استقبال خواهند کرد، یعنی تا به الان که من غیر از این را نشنیده‌ام. اصلاً دلیلی وجود ندارد کسی فیلم خود را به جشنواره ندهد.

محمدحسین قاسمی، از تهیه‌کنندگان سینما، هم به موج گفت: برگزاری جشنواره اتفاق بدی نیست. به‌رحال الان جامعه ما نیاز دارد کمی از اخبار منفی فاصله بگیرد و یکی از خبرهای خوب هم برگزاری

متقاضی حضور در جشنواره فیلم فجر هستند، اما طبق آیین نامه جشنواره هر سال فیلم‌هایی پذیرفته می‌شوند که نخستین نمایش خود را به این رویداد اختصاص دهند. این اتفاق منجر به شکل‌گیری پرسشی در ذهن اهالی سینما شد که آیا نمی‌توان استثنایی برای فیلم‌ها قائل شد؟

محمد مهدی طباطبایی نژاد، دبیر جشنواره فیلم فجر، در پاسخ به این پرسش، به ایلنا این‌طور توضیح داد: به دلیل آن‌که چنین تقاضایی از سوی دوستان به رئیس سازمان سینمایی هم مطرح شده، قرار بر این است که موضوع را دوباره در شورای سیاست‌گذاری مطرح کنیم و اگر شورا موافق بود، می‌توانیم اطلاعیه دهیم و این مورد را اعلام کنیم. اما اگر شورا موافق نبود، طبیعتاً طبق آن چه مصوب شده، این فیلم‌ها نمی‌توانند در جشنواره فجر باشند. چون سینمای داستانی تفاوت‌هایی با فیلم کوتاه و مستند دارد و مراقبت از سرقت نکردن آثار سینمایی داستانی کاری بسیار دشوار و پریسک است و طبیعتاً نمی‌توانستیم وارد چنین عرصه پریسکی شویم.

◆ شوکی که سینمای ایران را احیا می‌کند

روند برپایی جشنواره فیلم فجر به برنامه سینمایی «هفت» نیز کشیده شد و محمدحسین لطیفی، مجری برنامه، با اشاره به شرایط بحرانی موجود در سینمای ایران با توجه به شیوع کووید ۱۹، به این نکته اشاره کرد که نباید از نقش جشنواره‌ها در معرفی آثار و تشویق هنرمندان سینما و سیاست‌گذارها غافل بود و این‌که جشنواره‌ها می‌توانند محرک خوبی برای تداوم حیات سینما باشند.

◆ تحلیلی درباره تعریف «پریمیر» در جشنواره‌های سینمایی و فیلم فجر

در نشست خبری دبیر جشنواره فیلم فجر پرسشی درباره امکان حضور فیلم‌هایی که در ماه‌های گذشته در جشنواره‌های خارجی شرکت داشته و بسیاری از آن‌ها موفق به کسب جایزه هم شده‌اند، مطرح شد. پاسخ سوال این بود که طبق آیین نامه جشنواره، فقط فیلم‌هایی می‌توانند فرم شرکت در جشنواره را پر کنند که اولین نمایش (پریمیر) آن‌ها در فجر باشد.

محمد طباطبایی، پخش‌کننده و کارشناس بین‌المللی سینما، در پاسخ به سوال‌های ایسنا درباره تفسیری که از پریمیر در جشنواره فجر می‌شود و معنی کاربردی و دقیق این کلمه در جشنواره‌های سینمایی دنیا توضیح داد: جشنواره‌های فیلم در جهت جلب توجه حامیان مالی، رسانه‌ها، مردم و دست‌اندرکاران سینما برای پریمیر فیلم‌ها و به‌ویژه پریمیر جهانی و بین‌المللی فیلم‌های انتخابی اهمیت بسیاری قائل‌اند. این پخش‌کننده تأکید کرد: یکی از شاخص‌ترین بندهای مقررات این جشنواره‌های الف الزام به نمایش اول جهانی فیلم‌ها در بخش مسابقه خود است. این رویدادهای سینمایی معتبر بر نمایش اول جهانی بسیار تأکید دارند، اما این قاعده را همیشه استثناهایی هم هست.

جشنواره‌های ادینبورگ (اسکاتلند)، هنگ کنگ (هنگ کنگ)، مومبای (هند)، مونیخ (آلمان)، سیاتل (آمریکا)، تلوراید (آمریکا)، ترابیکا (آمریکا)، ژنو (سوئیس)، میسنگ (بلاروس)، سانفراسیسکو (آمریکا)، جشنواره مستقل بوینس آیرس (آرژانتین)، لاس پالماس (اسپانیا)، کارگردان‌های جدید/ فیلم‌های جدید (آمریکا)، سیدنی (استرالیا)، پالم اسمپرینگز (آمریکا)، حقوق بشر پراگ (جمهوری چک) و... از دیگر رویدادهایی بودند که در این مدت و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی برگزار شدند.

◆ پرواز هنر و تجربه با بال‌های سیم‌رغ

امسال هم در فراخوان جشنواره سی‌ونهم اهدای سیم‌رغ بهترین فیلم هنر و تجربه پیش‌بینی شده است. این موضوع مورد توجه خبرگزاری برنا قرار گرفت و در گزارشی بررسی شد که بخش‌هایی از گزارش چنین است: فیلم‌سازی که به واسطه هنر و تجربه در این سال‌ها بیشتر دیده شدند، در دوره‌های مختلف جشنواره به عنوان فیلم‌ساز در بخش نگاه نو یا سودای سیم‌رغ آثار خود را ارائه داده‌اند. امسال هم در بین فیلم‌های داوطلب حضور در جشنواره آثاری همچون «شهربانو» مریم بحرالعلومی یا «شیرجه بزرگ» کریم لک‌زاده به چشم می‌خورد که آثار قبلی آن‌ها عمدتاً در گروه هنر و تجربه به نمایش درآمدند. ولی از آن‌جایی که پروانه ساخت آثار قبلی این فیلم‌سازان ویدیویی بوده است، امسال به عنوان کارگردانان فیلم اولی در فجر سی‌ونهم حضور دارند.

◆ پاسخ دبیر جشنواره به یک استثنا

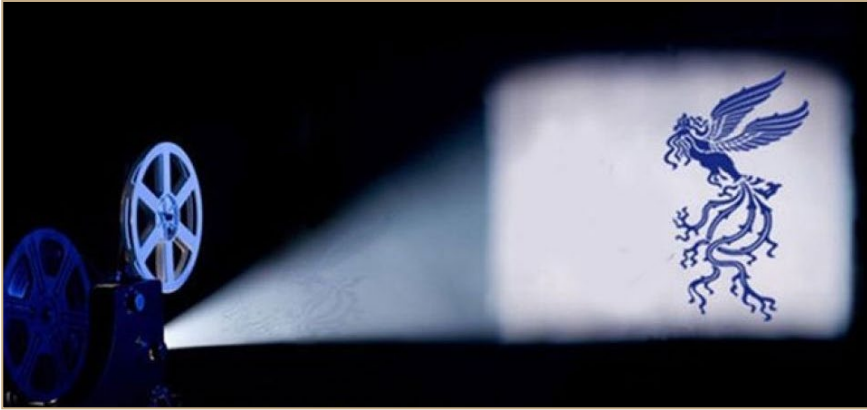
با قطعی شدن برگزاری جشنواره فیلم فجر، پرسشی در ذهن برخی از فیلم‌سازان درباره حضور در این رویداد سینمایی شکل گرفت. چراکه امسال به واسطه ابهام در برگزاری جشنواره فجر به واسطه شیوع کرونا، برخی از فیلم‌سازان که ترجیح دادند اولین نمایش آثار جدیدشان در خارج از کشور باشد،

چشواره سی و هشتم به روایت ماورن بخشی فیلم‌های کوتاه و مستند
فجری که «دیپنی» است

نگاهی به حضور بخش فیلم کوتاه در جشنواره فجر
این سکوی پرتاب درخشان

معرفی فیلم‌های کوتاه سی و نهمین جشنواره فیلم فجر
آشنایی با ۳۸ فیلم کوتاه جشنواره سی و نهم

جشنواره سی و نهم به روایت داوران بخش فیلم‌های کوتاه و مستند

فجری که «دیدنی» است

◇ زهرا نجفی

امسال پنج داور فیلم‌های بخش مستند و کوتاه را داوری می‌کنند؛ امیر توده‌روستا، سعید پوراسماعیلی، محمدعلی فارسی، محمد کارت و سام کلانتری. توده‌روستا سال‌های سال است که در زمینه فیلم کوتاه فعالیت می‌کند و از چهره‌های موثر در صنف است، هم‌چنین سعید پوراسماعیلی نیز یکی از باسابقه‌ترین مدیران انجمن سینمای جوانان است و به عنوان معاون آموزش و فرهنگی این انجمن فعالیت می‌کند، علاوه بر آن‌که در مقام مدرس نیز موجب پرورش فیلم‌سازان فیلم کوتاه شده است. محمدعلی فارسی و سام کلانتری هر دو از مستندسازان بنام سینمای ایران هستند که اگر قرار به اسم بردن از فیلم‌های مستند ایرانی باشد، نام آثار آنان نیز در آن میان حتماً به چشم می‌خورد. محمد کارت که سال گذشته با نخستین فیلم بلند سینمایی خود، «شنای پروانه»، در جشنواره فیلم فجر توجه‌ها را به خود جلب و جایزه کسب کرد، هم در زمینه ساخت فیلم کوتاه باسابقه است. هم در زمینه ساخت مستند.

در ادامه اهمیت برگزاری سی و نهمین جشنواره فیلم فجر از قول آنان روایت می‌شود.

متفاوت است و همه ما باید با درک آن شرایط رسیدن به تعادل در سال‌های آتی را فراهم کنیم. مهم این است که این جشنواره برگزار شود.

برگزاری فجر یعنی

زنده بودن سینما

محمد کارت، کارگردان

هرکسی که عاشق

سینماست و سینما

را دوست دارد، از برگزاری جشنواره فیلم فجر که نوستالژیک‌ترین جشنواره سینمایی ایران است، خوشحال می‌شود. این برگزاری یعنی سینما زنده است و پویایی و تلاش برای ادامه مسیر هم‌چنان ادامه دارد.

فکر می‌کنم جشنواره فیلم فجر در همه بخش‌ها باید استقلال خودش را از دیگر جشنواره‌ها حفظ کند. ولی شرایط امسال

پیشرفت در سینما به واسطه کرونا

سعید پوراسماعیلی، فیلم‌ساز و مدرس سینما

برگزاری جشنواره فیلم فجر در دوران کرونا ضروری است و نباید رویدادهای سینمایی در دوران شیوع ویروس کرونا تعطیل شوند، چراکه

این دوران باعث شد ما در مسیر جلو بیفتیم. هر چند کرونا باعث شد نمایش حضوری در سالن‌های سینما محدود شوند، ولی سیستم نمایش آن‌لاین در ایران گامی جدی در این دوران برداشت. این سیستم به خاطر دسترسی بیشتر و فراگیری باعث شد سینما مخاطبان بیشتری را با خودش همراه کند. جشنواره‌هایی هم که به شکل آن‌لاین یا

موکول کردن
قضاوت‌ها به
دوران پسا کرونا

سام کلاتری، مستندساز

اگر به اهمیت برگزاری جشنواره فیلم فجر بدین شکل نگاه کنیم که حدود یک سال است که درگیر یک اتفاق شده‌ایم، معنایش این می‌شود که باید با این اتفاق تا حل شدن آن کنار بیاییم.

طبعاً برگزاری جشنواره هم می‌تواند به این موضوع کمک کند و باعث شود بیشتر و بهتر با شرایط کنونی کنار بیاییم و آن را بپذیریم.

تنها مسئله قابل بحث در این دوران شکل برگزاری جشنواره است که در مورد این موضوع هم امروز به خوبی نمی‌توانیم تصمیم بگیریم و نظر بدهیم. قضاوت درباره نحوه درست برگزاری جشنواره در دوران کرونا را باید به دوران پس از کرونا واگذار کنیم، چراکه در حال حاضر جشنواره‌های بسیاری در سطح جهان به شیوه‌های متفاوتی برگزار شدند؛ مثلاً جشنواره فیلم ونیز تصمیم گرفت مهمان دعوت کند، ولی جشنواره فیلم کن به طور کلی برگزار نشد. از طرف دیگر، جشنواره سینما حقیقت به شکل آن‌لاین برگزار شد و جشنواره فیلم کودک و نوجوان اصفهان ترکیبی از هر دو بود.

باین‌حال به نظر من، ما فقط با فاصله گرفتن از این شرایط است که می‌توانیم درک درستی از اوضاع پیدا کنیم و تصمیم بگیریم که کدام شیوه بهتر و موثرتر بوده است.

البته بر کسی پوشیده نیست که نفس جشنواره به تماشاشاگرد، شور و حال سالن‌های نمایش و فضاهای معاشرتی است که در کنار آن برگزار می‌شود. طبیعی است که امسال نمی‌توانیم چنین فضاهایی را داشته باشیم، ولی ناگزیر هستیم با این شرایط کنار بیاییم و قطعاً برگزاری جشنواره فیلم فجر ضرری ندارد.

ترکیبی از آن‌لاین و حضوری برگزار شدند، از حالت محدود خارج شدند و با توجه به گستره کشور ما باعث شدند علاقه‌مندان به سینما از همه نقاط کشور به اولین نمایش فیلم‌ها در جشنواره‌ها دسترسی پیدا کنند.

امیدوارم در آینده، بعد از دوران کرونا، به سرعت به قالب سنتی و حضوری قبل در نمایش فیلم‌ها و برگزاری جشنواره‌ها بازگردیم. امسال تا بهمن‌ماه هر شرایطی که برای اجرای جشنواره فیلم فجر پیش بیاید، یعنی نمایش آن‌لاین یا حضوری یا ترکیبی از هر دو می‌تواند فرصت‌ها و تهدیدهای خاص خودش را داشته باشد. شاید بزرگ‌ترین مانع و آسیب‌اکران آن‌لاین احتمال کپی‌برداری باشد که شرایط را سخت می‌کند.

ما از طرف انجمن فیلم کوتاه به عنوان نماینده صنف همیشه این پیشنهاد را به جشنواره فیلم فجر داده‌ایم که به شکل مستقل در انتخاب فیلم‌های کوتاه عمل کند. فجر می‌تواند فرصتی برای دیده شدن تمام فیلم‌های تولیدشده در طول یک سال باشد. فرصتی برای فیلم‌سازانی که فیلم‌هایشان در جشنواره‌های دیگر دیده نشدند. تا سال پیش قرار بود ايسفا و جشنواره فیلم کوتاه تهران به شکل مشترک فیلم‌های برگزیده‌شان را به جشنواره فیلم فجر معرفی کنند، ولی از آن جایی که ايسفا تبدیل به آکادمی شد و دیگر خودش هم فیلم‌های منتخب جشنواره‌های دیگر را می‌پذیرد، نمی‌تواند به جشنواره فیلم فجر معرفی کند.

به نظر من جشنواره فیلم فجر می‌تواند رویکرد و سیاست متفاوتی نسبت به جشنواره فیلم کوتاه در انتخاب فیلم‌های کوتاه اعمال کند که قابل قبول هم هست. چون نگاه جشنواره فیلم فجر بسیار متفاوت از جشنواره فیلم کوتاه تهران است. جشنواره فیلم کوتاه تهران، به فیلم کوتاه به عنوان سینمای مستقل نگاه می‌کند، ولی جشنواره فیلم فجر، فیلم کوتاه را در امتداد ساخت فیلم بلند می‌بیند. بنابراین جشنواره فیلم فجر می‌تواند این نگاه را در انتخاب فیلم‌های کوتاه یا قوانین پذیرفته شدن آن‌ها نیز اعمال کند.

عشق به سینما به

واسطه فجر

امیر توده روستا،

کارگردان

برگزاری جشنواره فیلم فجر اهمیت بسیاری دارد و به زنده ماندن سینما قطعاً کمک می‌کند، چراکه جشنواره فیلم فجر در ذهن تمام کسانی که به سینما علاقه‌مند هستند، یک رویداد همیشگی است. ممکن است بسیاری از کسانی که در سینمای امروز فعالیت می‌کنند، به‌خصوص از نسل جدید و نسل میانی توسط جشنواره فیلم فجر عاشق سینما شده و به این سمت کشیده شده باشند.

وقتی یک رویداد سینمایی دارای چنین جایگاهی است، نمی‌توان به راحتی از کنار آن عبور کرد، زیرا حتی یک سال وقفه در برگزاری آن می‌تواند جلوی انگیزه فیلم‌سازانی را که فعالیت می‌کنند، بگیرد و در پروسه حضور علاقه‌مندان بالقوه سینما که ممکن است در آینده فیلم‌سازی کنند، وقفه ایجاد کند. پس به نظرم برگزاری جشنواره فیلم فجر از آن موضوعاتی است که اصلاً نیازی به بحث درباره آن نیست و فقط در شرایط خاص می‌توان درباره شکل برگزاری آن صحبت کرد. فکر می‌کنم این‌که امسال به واسطه شرایط خاص دوران کرونا، فیلم‌های مستند از جشنواره سینما حقیقت به جشنواره فیلم فجر معرفی می‌شوند، تجربه بدی نیست، چراکه پیش از این هم، بعد از بازگشت سیمیرغ بهترین فیلم داستانی کوتاه، در حوزه فیلم کوتاه روال به همین شکل بود و فیلم‌های کوتاه از جشنواره فیلم کوتاه تهران به جشنواره فیلم فجر معرفی می‌شدند و می‌شوند. به نظر من این روند می‌تواند خوراکی برای جشنواره برای امسال فراهم کند.

ممکن است فیلم‌هایی باشند که در بازه زمانی جشنواره سینما حقیقت به این جشنواره نرسیده و به همین دلیل از جشنواره فیلم فجر بازمانده باشند. ولی نمی‌توانیم بگوییم این شرایط برای یک سال

گذرا، شرایط بدی است، چون آن فیلم‌ها می‌توانند برای سال آتی در جشنواره فیلم فجر بعدی ثبت‌نام کنند و حضور داشته باشند.

برگزاری یک جشنواره با جرئت و

جسارت پالا

محمدعلی فارسی، مستندساز

برگزاری جشنواره در این دوران جسارت زیادی می‌خواهد که خوش‌بختانه مسئولان برپایی جشنواره فیلم فجر تصمیم گرفتند و این رویداد را زنده نگه می‌دارند و آن را برگزار می‌کنند. از طرف دیگر، برگزاری جشنواره در دوران کرونا یک تجربه نو و متفاوت است. متأسفانه امسال، سال سختی برای همه بود و البته هم‌چنان هست؛ از مغازه‌دار تا فیلم‌ساز. یعنی این شرایط فقط مختص ما سینمایی‌ها نیست و برای همه اصناف شرایط بدین گونه است.

من فکر می‌کنم ما در این دوران پا به عرصه تجربه نویی در سینما گذاشتیم که اتفاق خوبی می‌تواند باشد. به‌خصوص برای ما کشورهای جهان سومی که به واسطه چنین شرایطی با فضاهای نویی آشنا و آشناتر شدیم. دوران کرونا باعث شد ما ابزارهای مورد نیازمان را به‌روز کنیم و بر آن‌ها مسلط شویم. من خوشحال هستم که مسئولان جسارت کردند و نگذاشتند روند برگزاری جشنواره‌ها به بهانه کرونا بخوابد و کنار گذاشته شود. این موضوع بسیار ارزشمند و قابل تقدیر است.

فیلم‌های مستند طی سال‌های اخیر رشد به‌سزایی داشته‌اند، ولی این رشد مدیون فعالیت خود فیلم‌سازان است. البته باید بگوییم که انصافاً مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی فعالیت خوبی داشته است.

نگاهی به حضور بخش فیلم کوتاه در جشنواره فجر

این سکوی پرتاب درخشان

◇ محمد مهدی درستی

در سال‌هایی که انقلاب دیجیتال هنوز سینما را با تحولی جدی و پایه‌ای روبه‌رو نکرده بود و ساخت فیلم بلند سینمایی نیاز به ابزار و امکانات بسیاری داشت، فیلم کوتاه بسیار پررنگ‌تر از امروز در سینما مطرح بود. به دلیل همین اهمیت بود که جشنواره فیلم فجر نیز از نخستین سال برگزاری پایه‌پا و حتی گاه سنگین‌وزن‌تر از بخش فیلم‌های بلند سینمایی، دارای بخش فیلم‌های کوتاه بود. هرچند گاه به بهانه وجود جشنواره فیلم کوتاه تهران که از دل جشنواره فیلم فجر خارج شد، یا دلایلی دیگر، بخش فیلم کوتاه از جشنواره فجر رخت بر بست، اما از آن جا که این دوازدهم یک پیکره‌اند، این رفتن‌ها دائمی نبود و هم‌چنان بعد از سال‌ها برگزاری جای بخش فیلم کوتاه در جشنواره فیلم فجر محفوظ است.

گزارش پیش رو، نگاهی دارد به این رفت‌وآمدها و جایگاه فیلم کوتاه در جشنواره فیلم فجر در طول سال‌های برگزاری این رویداد سینمایی.

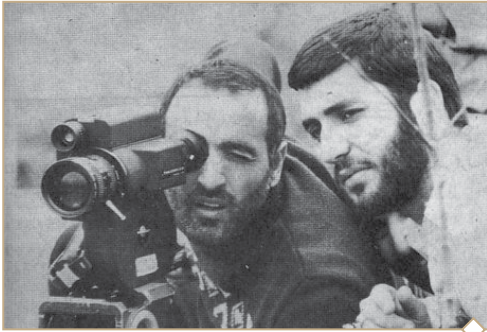
◇ نخستین دوره جشنواره

در نخستین سال‌ی که سنگ بنای جشنواره فیلم فجر گذاشته شد، فیلم‌های کوتاه هم سهم قابل توجهی از آثار حاضر در جشنواره داشتند؛ از ۱۷ فیلمی که به بخش مسابقه راه پیدا کرد، تا ۱۱۸ فیلم ۸ میلی‌متری و ۶۳ فیلم ۱۶ میلی‌متری بخش مستقل آماتوری. فیلم‌های کوتاه بخش مسابقه مجموعه‌ای از فیلم‌های ایرانی و خارجی را شامل می‌شد. از جمله فیلم‌سازی که در آن سال فیلمشان در این بخش حضور داشت، می‌توان به

کیانوش عیاری اشاره کرد. جواد شمشقدری، امیر سمواتی، اکبر حر و حمیدرضا آشتیانی‌پور از جمله سینماگرانی بودند که در بخش آماتوری فیلم داشتند. در این دوره به فیلم‌های بخش مسابقه جایزه‌ای تعلق نگرفت و جوایز در بخش آماتوری اهدا شد. در این سال داوران بخش آماتوری فیلم‌ها را مورد قضاوت قرار دادند.

◇ دومین دوره جشنواره

در سال دوم از تعداد فیلم‌های کوتاه حاضر در جشنواره کاسته شد. در این دوره کیومرث پوراحمد، مسعود جعفری جوزانی، نورالدین زرین‌کلک، عباس کیارستمی، فرشید مثقالی و جواد شمشقدری فیلم‌هایی در بخش آثار کوتاه بخش مسابقه داشتند. هم‌چنین در

ابراهیم حاتمی کیا

ابراهیم حاتمی کیا و کیومرث پوراحمد هم چنان با فیلم‌های کوتاهی که ساخته بودند، در جشنواره حضور داشتند و بخش «سینمای ایران و جشنواره‌های حرفه‌ای بعد از انقلاب اسلامی» بهانه‌ای بود برای مرور فیلم‌های کوتاه مطرح سال‌های گذشته. در این دوره هم جوایز بخش فیلم کوتاه متنوع طراحی شد تا شرایط دیده شدن بخش‌های مختلف این آثار فراهم شود.

◇ پنجمین دوره جشنواره

نمایش ۹۴ فیلم کوتاه در بخش چشم‌انداز سال‌های دور (نقاشی متحرک) نشان از توجهی ویژه داشت که در آن سال به انیمیشن کوتاه در جشنواره فجر صورت گرفت. این ۹۴ فیلم شامل آثار ایرانی و خارجی بود که از جمله کارگردانان ایرانی این آثار می‌توان به فرشید مثقالی و مرتضی ممیز اشاره کرد.

◇ ششمین دوره جشنواره

رضا میرکریمی در این سال با فیلم کوتاه «برای او» در بخش مسابقه فیلم‌های کوتاه جشنواره حضور داشت. کامبوزیا پرتوی هم در این سال «عینک» را ساخته بود. در بخش سینمای کودکان و نوجوانان این دوره از جشنواره در دو قسمت سینمای دهه ۸۰ و چشم‌انداز سال‌های دور بخش فیلم کوتاه طراحی شده بود و این آثار مجموعه‌ای از فیلم‌های خارجی و ایرانی بودند.

◇ هفتمین دوره جشنواره

سال ۱۳۶۷ مقطعی بود که فیلم‌های میان‌مدت هم در کنار فیلم‌های کوتاه و بلند بخشی از جشنواره را از آن خود کردند. در هفتمین دوره جشنواره دیگر در بخش مرور یک سال سینمای ایران خبری از فیلم‌های کوتاه نبود، اما هم‌چنان بخش نقاشی‌های متحرک میزبان انیمیشن‌های خارجی محصول اروپای شرقی بود. در این دوره برگزیدگان فیلم‌های کوتاه و میان‌مدت در یک بخش اعلام شدند.

بخش فیلم‌های کوتاه «سینمای ایران بعد از انقلاب» کامران شیردل، محمدرضا اصلانی، واروژ کریم مسیحی، بزرگمهر رفیعا و فرشید مثقالی فیلم داشتند. داوران این دوره شامل بخش حرفه‌ای و آماتوری بودند.

◇ سومین دوره جشنواره

در دومین سال که بخش فیلم کوتاه در بخش مسابقه طراحی شده بود، فقط آثار ایرانی پذیرفته شدند. در این سال بود که عباس کیارستمی با «همشهری» و ابراهیم حاتمی‌کیا با فیلم کوتاه «ترتیب» و «صراط» به جشنواره آمده بودند. نادر طالب‌زاده «والعصر» را کارگردانی کرده بود و ابراهیم فیروزش هم «نگاه» را در جشنواره داشت. در این سال در بخش ویژه فیلم‌های اول، فیلم‌های کوتاه اول دارای بخشی مخصوص بودند. در همین بخش بود که واروژ کریم مسیحی، خسرو معصومی، محمدعلی سجادی، سعید حاجی‌میری و جمال شورجه آثاری در جشنواره داشتند. از این سال فیلم‌های کوتاه را داورانی که فیلم‌های بلند را قضاوت می‌کردند، مورد داوری قرار دادند.

◇ چهارمین دوره جشنواره

در چهارمین دوره جشنواره بار دیگر تعداد فیلم‌های کوتاه پذیرفته شده در جشنواره افزایش یافت و این فیلم‌ها در دسته‌بندی‌های مختلف به نمایش درآمدند.

رضا میرکریمی

نمایش درآمد. پانزدهمین دوره جشنواره نیز میزبان ۱۴ فیلم کوتاه از استرالیا بود. در هفدهمین جشنواره فیلم فجر هم سه فیلم کوتاه در بخش جشنواره جشنواره‌ها روی پرده رفت.

هجدهمین جشنواره فیلم فجر فرصتی بود برای نمایش دو فیلم کوتاه در بخش جشنواره جشنواره‌ها، چهار فیلم کوتاه ایرانی در بخش نمایش‌های ویژه و سه فیلم کوتاه در بخش راه‌آورد اصفهان.

نمایش چهار فیلم کوتاه در بخش جشنواره جشنواره‌ها و چهار فیلم کوتاه در بخش نمایش‌های ویژه سهم فیلم کوتاه از نوزدهمین جشنواره فیلم فجر بود.

در بخش سینمای آینده بیستمین جشنواره فیلم فجر ۱۴ فیلم کوتاه از کارگردانان ایرانی روی پرده رفت؛ از جمله مصطفی آل احمد، علی مصفا، مونا زندی حقیقی، بهزاد خداویسی و پایرام فضلی.

◇ بیست و یکمین دوره جشنواره

در حالی که برگزاری جشنواره وارد دهه سوم شد، بخش رقابتی فیلم کوتاه به جشنواره بازگشت. در بخش مسابقه فیلم کوتاه بیست و یکمین دوره جشنواره فیلم فجر ۲۰ فیلم به نمایش درآمد که از جمله کارگردانان حاضر در این بخش می‌توان به مهدی جعفری، محمدعلی فارسی، شهرام شاه‌حسینی، پرند زاهدی، ابراهیم شیپانی و مرتضی علی‌عباس‌میرزایی اشاره کرد. جایزه این بخش به شهرام شاه‌حسینی تعلق گرفت. در همین سال در بخش بین‌الملل نیز ۲۶ فیلم کوتاه به رقابت پرداختند و سیمرغ بلورین این بخش به فیلم «در فنا» تعلق پیدا کرد.

◇ بیست و دومین دوره جشنواره

هر دو بخش بین‌الملل و ملی سینمای ایران در بیست و دومین دوره جشنواره شاهد حضور فیلم‌های کوتاه بود. در بخش بین‌الملل ۲۰ و در بخش ملی ۱۸ فیلم کوتاه اکران شدند، که البته جایزه هر دو بخش به «طوفان سنجاچک» به کارگردانی شهرام مکرری تعلق گرفت. وحید نصیریان، عبدالله علیمرادی، فاطمه گودرزی و بیژن میرباقری از

شهرام مکرری

طوفان تهان قدرتی

◇ هشتمین تا بیستمین دوره جشنواره

در دو سال پایانی دهه ۶۰ جایگاه فیلم کوتاه بنا به دلیلی روشن در جشنواره فیلم فجر تغییر کرد. وقتی جشنواره فیلم کوتاه تهران که از بدنه جشنواره فجر متولد شده و حیات مستقل خود را آغاز کرده بود، سروشکل درست خود را به دست آورد، دیگر چندان دلیلی برای داور دوپاره فیلم‌های کوتاه در جشنواره احساس نمی‌شد و بر همین اساس در سال‌های ۶۸ و ۶۹ فیلم‌های کوتاه در جشنواره فجر داوری نشدند.

در دهمین دوره جشنواره فیلم فجر هم باز خیری از رقابت فیلم‌های کوتاه نبود و فقط ۱۷ فیلم کوتاه از زیمباوه در بخش بین‌الملل به نمایش درآمد. در یازدهمین و دوازدهمین دوره ردی از فیلم‌های کوتاه دیده نمی‌شود. سیزدهمین دوره جشنواره فیلم فجر فرصتی بود تا در بخش بین‌الملل این رویداد سینمایی ۱۲ فیلم کوتاه در بخشی با عنوان «فیلم‌سازی در کشورهای اسلامی» روی پرده رفت. در بخش جشنواره جشنواره‌ها نیز که مربوط به بخش بین‌الملل جشنواره بود، سه اثر کوتاه و در بخش نمایش‌های ویژه هم دو فیلم کوتاه به نمایش درآمدند. همچنین در بخش راه‌آورد اصفهان نیز که مربوط به فیلم‌های کودک و نوجوان محسوب می‌شود، هفت فیلم کوتاه اکران شد.

در چهاردهمین جشنواره فیلم فجر شش فیلم کوتاه در بخش سینمای گرجستان به

نقی نعمتی

◆ بیست و هشتمین دوره جشنواره

در دوره بیست و هشتم ۲۲ فیلم در بخش بین الملل و ۱۸ فیلم ایرانی رقابت کردند. مهدی جعفری، وحید نصیریان و عاطفه خادم‌الرضا از کارگردانان این دوره بودند. سیمرغ بلورین بخش بین الملل از آن فیلمی از آلمان شد و «بومرنگ» داریوش غریب‌پور هم سیمرغ بخش ایران را گرفت.

◆ بیست و هفتمین دوره جشنواره

کاوه سجادی حسینی، نقی نعمتی و شهرام علیدی از فیلم‌کوتاه‌سازان حاضر در بخش فیلم‌های کوتاه بیست و هفتمین دوره جشنواره بودند. در بخش سینمای ایران این رویداد ۱۶ فیلم کوتاه و در بخش بین الملل ۲۲ فیلم رقابت کردند. جایزه بخش بین الملل به محصول مشترک فرانسه، آلمان و هلند رسید و در بخش ایران فریدون نجفی با «خانه فاطمه کجاست؟» سیمرغ بلورین و سارا نامجو با «کلیدهای رویا» دیپلم افتخار گرفت.

فریدون نجفی

کارگردانانی بودند که با فیلم‌های کوتاه خود در این دوره از جشنواره حضور یافتند.

◆ بیست و سومین دوره جشنواره

در دوره بیست و سوم جشنواره فجر ۲۵ فیلم کوتاه در بخش بین الملل و ۱۴ فیلم کوتاه در بخش ملی رقابت کردند. از جمله فیلم‌سازان حاضر در این بخش می‌توان به الهام حسین‌زاده، کیارش اسدی‌زاده، یلدا جبلی و شهرام میراب اقدم اشاره کرد. جایزه بخش بین الملل به فیلمی از فرانسه رسید و در بخش ایران نیز آرمین حشمتی با «تنها صداست» جایزه را به خانه برد.

◆ بیست و چهارمین دوره جشنواره

دوره بیست و چهارم جشنواره فرصتی بود برای نمایش ۱۲ فیلم کوتاه در بخش بین الملل و ۱۵ فیلم کوتاه در بخش مسابقه سینمای ایران. شهرام میراب اقدم با «یک شب مهمانی» در این دوره توجه‌ها را به خود جلب کرده بود و «کمی بالاتر» مهدی جعفری هم از فیلم‌های مهم این دوره محسوب می‌شد. نقی نعمتی، امیر توده‌روستا، بهرام توکلی و عاطفه خادم‌الرضا از دیگر کارگردانان حاضر در این دوره بودند. جایزه بخش بین الملل به فیلمی از آلمان رسید و در بخش ایران هم نقی نعمتی با فیلم «با او» سیمرغ را در دست گرفت.

◆ بیست و پنجمین دوره جشنواره

نمایش ۱۷ فیلم در بخش مسابقه بین الملل و ۲۰ فیلم در بخش مسابقه سینمای ایران سهم فیلم کوتاه از جشنواره فجر بود. شهرام میراب اقدم، پناه‌برخدا رضایی، شهرام مکرری و کیارش اسدی‌زاده در این دوره از جشنواره آثاری را ارائه کرده بودند و جایزه فیلم کوتاه در بخش بین الملل به شهرام مکرری برای «محدوده دایره» تعلق گرفت و در بخش ایران هم «وزن بودن» به کارگردانی حمید براهمی سیمرغ گرفت و دیپلم افتخار این بخش به ناصر ناصرپور برای «ویزیت» اختصاص یافت.

برادران ارک

محمد کارت

◆ بیست و نهمین تا سی و چهارمین دوره جشنواره

از بیست و نهمین دوره جشنواره فیلم فجر باز هم بخش فیلم کوتاه از جشنواره فجر حذف شد و این وضعیت تا دوره سی و چهارم ادامه داشت.

◆ سی و پنجمین و سی و ششمین دوره جشنواره

در سی و پنجمین دوره جشنواره فجر به شکل نمادین یک سیمرغ بلورین به فیلم کوتاه «روتوش» ساخته کاوه مظاهری اهدا شد تا از دوره بعد بخش فیلم کوتاه به صورت رسمی به جشنواره بازگردد. بهمن و بهرام ارک در سی و ششمین دوره جشنواره فیلم فجر از مهم‌ترین فیلم کوتاه‌سازان حاضر در این رویداد بودند. آنان موفق به کسب سیمرغ بلورین بهترین فیلم کوتاه برای فیلم «حیوان» شدند. طبق آیین‌نامه سی و ششمین جشنواره فیلم فجر، هیئت داوران امکان آن را داشتند از میان نامزدهای بهترین فیلم‌های کوتاه داستانی جشنواره فیلم کوتاه تهران و جشن مستقل فیلم‌های کوتاه خانه سینما (حداکثر ۱۰ فیلم) که مدت زمان هر فیلم کمتر از ۱۵ دقیقه باشد، یک فیلم را به عنوان فیلم برگزیده انتخاب و سیمرغ بلورین بهترین فیلم کوتاه را به کارگردان آن فیلم اهدا کنند.

◆ سی و هفتمین دوره جشنواره

سی و هفتمین دوره جشنواره فجر میزبان هفت فیلم کوتاه بود و در این دوره محمد کارت با «بچه‌خور» توانست توجه داوران را به خود جلب کند و سیمرغ بلورین را به دست آورد.

◆ سی و هشتمین دوره جشنواره

در سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر ۱۰ فیلم کوتاه به رقابت پرداختند که از میان این آثار «دابِر» ساخته سعید نجاتی موفق به کسب سیمرغ بلورین شد.

◆ بیست و هشتمین دوره جشنواره

در دوره بیست و هشتم جشنواره فیلم فجر در بخش سینمای ایران ۱۹ فیلم کوتاه و ۱۲ فیلم در بخش بین‌الملل رقابت کردند. نقی نعمتی، الهام آقالر، طوفان نهان قدرتی، امیر توده‌روستا، پناه‌برخدا رضایی و شهرام میراب اقدام از جمله فیلم‌سازان حاضر در این دوره بودند. سیمرغ بلورین بخش بین‌الملل از آن فیلمی از استرالیا شد و در بخش ملی «تالار عروسی بوف کور» به کارگردانی فرشید اخلاقی پور سیمرغ بلورین و «ترانه‌ای برای لوبا» ساخته طوفان نهان قدرتی دیپلم افتخار گرفتند.

فرشید اخلاقی پور

معرفی ۳۸ فیلم کوتاه حاضر در جشنواره سی و نهم

پرواز سیمرغ بر کران آسمان فیلم‌های کوتاه

بخش فیلم کوتاه سی و نهمین دوره جشنواره فیلم فجر میزبان ۳۸ فیلم کوتاه است. در این بخش فیلم‌های کوتاهی حائز شرایط هستند که دارای زمان بین ۳ تا ۱۵ دقیقه باشند و در سی و هفتمین جشنواره فیلم کوتاه تهران حضور داشته‌اند. هیئت داوران این بخش یک فیلم را به عنوان اثر برگزیده معرفی خواهند کرد.

«آدمیزاد» آرش مشورت، «آیدین» میرعباس خسروی نژاد، «آینه» فرانک مرادی، «بی‌تیمار» سحر جعفری‌زاد، «بی‌چاره» محمد کریمی و امیر احمد قزوینی، «پارک دوپل» دریا آذری، «پیرمرد و دریا» علی لاجوردی، «تُف» آرمین رحیمیان و عماد امامی‌نیا، «جلد» احسان معجونی، «حفره» امیر روئینی، «خوابی که نمی‌بینم» مجید حلوائی، «خوناب» مجتبی قاسمی، «داغی» فاطمه محمدی، «سایکو» مصطفی داوطلب، «سایه رویاه» نوشین معراجی، «ستین» اصغر عباسی مهرآبادی، «سکوت» عمار خطی، «سنگ بال» امین صحرایی، «شاهد» علی عسگری، «شیوع» میثم مرادی، «طولانی‌تر از همیشه» فرزین سعید «فاصله» داریوش کریم‌پور، «کانتورو» ابوالفضل فرهادی، «کوک» صادق داوری، «گرگ» سیاوش زندی قشقایی، «گودال‌های عمیق» مسعود معرفی، «گوشت تلخ» فرید حاجی، «گیزلین» علیرضا سلیمانپور، «ماسک» نوا رضوانی، «مردگی» مرتضی فرهادنیا، «مرگ تدریجی» آمین صحرایی، «من آمریکایی هستم» امید میرزایی، «ناطق» مهرشاد رنجبر، «ناهید» صمد علیزاده، «وادیار» مرجان خسروی، «وضعیت اوزانسی» مریم اسمی‌خانی، «یخ آن تابستان» مهرداد عبداللهی، 38 فیلم کوتاهی اند که در این دوره از جشنواره مورد داوری قرار می‌گیرند.

◆ آیدین / ۱۳۹۹

کارگردان: میرعباس خسروی نژاد، تهیه‌کننده: تحسین ایش بیلن، انجمن سینمای جوان ایران

خلاصه داستان: آیدین می‌خواهد برای بازی به بیرون از خانه برود، ولی مادرش به خاطر آلودگی هوا اجازه نمی‌دهد.

◆ آدمیزاد / ۱۳۸۹

کارگردان: آرش مشورت، تهیه‌کنندگان: آرش مشورت، مهتا میرخشتی

خلاصه داستان: مردی برای شکار به جنگل می‌رود ...

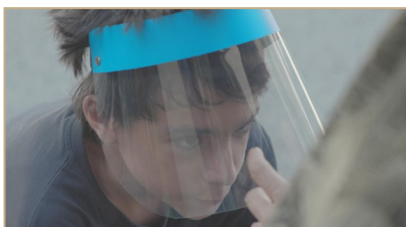
◇ بلین / ۱۳۹۹

کارگردان: اصغر لائی، تهیه‌کننده: انجمن سینمای جوانان
خلاصه داستان: جنازهای روی زمین مانده، دفنش به
تعهد بند است.

◇ آینه / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: فرانک مرادی
خلاصه داستان: زنی پس از سال‌ها به بهانه مرگ
شوهرخواهرش به خانه او می‌آید و از رازی در زیرزمین خانه پرده
برمی‌دارد.

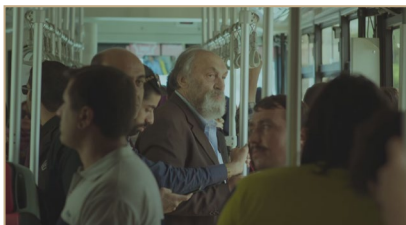
◇ بی‌تیمار / ۱۳۹۸

کارگردان: سحر جعفری‌زاد، تهیه‌کننده: علیرضا روئین‌فر
خلاصه داستان: وحید پسر نوجوانی است که پدرش را
بر اثر کرونا از دست داده و مادرش بیماری افسردگی‌اش
شدت پیدا کرده است.

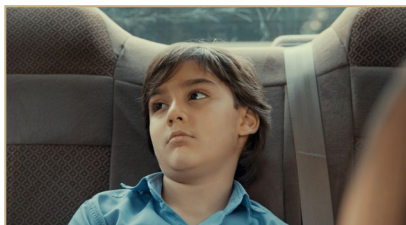
◇ بی‌چاره / ۱۳۹۹

کارگردانان: محمد کریمی، امیراحمد قزوینی، تهیه‌کننده:
هادی دهقان
خلاصه داستان: فردی می‌خواهد به جای پدرش در تعزیه
نقش امام حسین را بخواند، ولی با مخالفت اعضای تعزیه
مواجه می‌شود.

◇ پیرمرد و دریا / ۱۳۹۹

کارگردان: علی لاجوردی، تهیه‌کننده: رامین قلی‌بیاتی
خلاصه داستان: پیرمردی به دنبال کسی است که بتواند
خال کوبی قدیمی روی بازویش را پاک کند.

◇ پارک دوپل / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: دریا آذری
خلاصه داستان: زنی که پسرش از او خواسته در مدرسه و
در میان دوستانش ظاهر نشود، ناچار به رفتن می‌شود.

جلد / ۱۳۹۹

کارگردان: احسان معجونی، تهیه‌کننده: سپیده نوروزی
خلاصه داستان: بازگویی در استودیو موشن کپچر سعی در خلق موجودی دارد، اما شرایط برخلاف میل او تغییر می‌کند.

تف / ۱۳۹۹

کارگردانان: آرمن رحیمیان، عماد امامی‌نیا، تهیه‌کننده: پیمان شادمانفر
خلاصه داستان: پسریچه‌ای برای دفاع از خود تُف می‌کند.

خوابی که نمی‌بینم / ۱۳۹۸

کارگردان و تهیه‌کننده: مجید حلوابی
خلاصه داستان: پیرمردی برای خواب نیازمند شنیدن است...

حفره / ۱۳۹۸

کارگردان: امیر رویینی، تهیه‌کننده: علی کوشا
خلاصه داستان: سردخانه قیرستانی خراب می‌شود، همه باید جنازه‌هایشان را خاک کنند، در این بین پسریچه‌ای ۱۰ ساله می‌خواهد جنازه مادرش را نگه دارد.

داغی / ۱۳۹۹

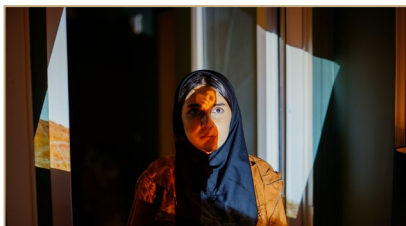
کارگردان: فاطمه محمدی، تهیه‌کننده: فاطمه محمدی، انجمن سینمای جوانان دفتر بروجرد
خلاصه داستان: حفیظ هر شب با شنیدن صدای شلیک در مرز، به آن‌جا می‌رود تا وسایل اجساد مهاجران را برای تامین هزینه زندگی خود بردارد.

خوناب / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: مجتبی قاسمی
خلاصه داستان: فاصله عروج تا هبوط به باریکی یک انتخاب است؛ انتخابی میان خیر و شر.

◇ سایه روباه / ۱۳۹۹

کارگردان: نوشین معراجی، تهیه‌کننده: نوشین معراجی، انجمن سینمای جوانان ایران
خلاصه داستان: مردی پس از گم شدن همسرش دچار فروپاشی می‌شود، تا حدی که دختر نوجوانش را دچار شک و سردرگمی می‌کند.

◇ سایکو / ۱۳۹۸

کارگردان و تهیه‌کننده: مصطفی داوطلب
خلاصه داستان: مردی که با ماشین شخصی خود مسافرت می‌کند، زن و مرد جوانی را کنار خیابان سوار می‌کند.

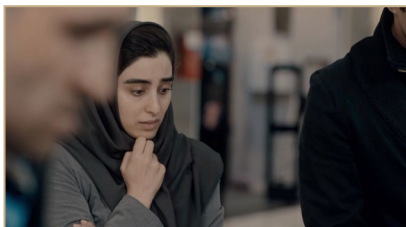
◇ سکوت / ۱۳۹۸

کارگردان و تهیه‌کننده: عمار خطی
خلاصه داستان: رضا قلندری بعد از سال‌ها دوری وارد محله قدیمی‌اش می‌شود، اما...

◇ ستین / ۱۳۹۸

کارگردان: اصغر عباسی تهیه‌کننده: اصغر عباسی
خلاصه داستان: داستان یک عشق قدیمی که ریشه در انتقام دارد، دوراهی بین عشق و انتقام.

◇ شاهد / ۱۳۹۹

کارگردان: علی عسگری، تهیه‌کنندگان: خورشید عالمی، فرانسوا موریه، لورا ژومل
خلاصه داستان: مادری به همراه دخترش برای تعویض لباس به مرکز خریدی می‌روند.

◇ سنگ بال / ۱۳۹۹

کارگردان: آمین صحرایی، تهیه‌کنندگان: شادمهر راستین، آمین صحرایی، انجمن سینمای جوانان ایران
خلاصه داستان: پدری در تلاش است وزن دختر بچه‌اش را زیاد کند.

◇ طولانی‌تر از همیشه / ۱۳۹۸

کارگردان: فرزین سعید، تهیه‌کننده: انجمن سینمای جوانان ایران
 خلاصه داستان: قاضی کهنه‌کاری پس از سال‌ها تجربه، در آستانه تصمیمی سخت قرار می‌گیرد که می‌تواند اعتبار چندین ساله‌اش را زیر سوال ببرد.

◇ شیوع / ۱۳۹۹

کارگردان: میثم مرادی، تهیه‌کننده: حمید شاکری نیا
 خلاصه داستان: ما مسخ شده‌ایم... می‌دانیم که نمی‌دانیم... و هم‌چنان نمی‌دانیم... ما مسخ شده‌ایم.

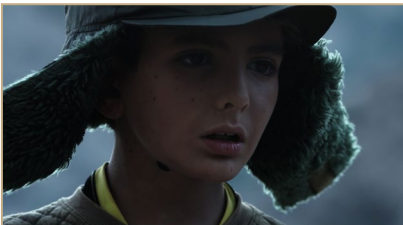
◇ کانگورو / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: ابوالفضل فرهادی
 خلاصه داستان: کانگوروی آتش به جان به خانواده‌اش پیوست.

◇ فاصله / ۱۳۹۹

کارگردان: داریوش کرم‌پور، تهیه‌کننده: حسین رفیعیان ن
 و موسسه فرهنگی هنری مهرسان
 خلاصه داستان: زنی در خانه منتظر ورود همسرش است. با حضور مرد متوجه مشکلاتی بین این دو نفر می‌شویم، اما ناگهان...

◇ گوگ / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: سیاوش زندی قشقایی
 خلاصه داستان: یاشار، تنها فرزند خانواده عشایری، به ناچار بر سر دوراهی مرگ و زندگی دست به انتخاب خواهد زد.

◇ کوک / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: صادق داوری
 خلاصه داستان: چوپان برای رفع نیاز درونی خودش و گوسفنداناش تصمیم به سفر می‌گیرد...

◇ گوشت تلخ / ۱۳۹۸

کارگردان و تهیه کننده: فرید حاجی
خلاصه داستان: هرمز، آشپز سال خورده شبی از سوی
حراست دانشگاه در حین انجام دزدی به اتاق نگهبانی فرا
خوانده می‌شود.

◇ گودال‌های عمیق / ۱۳۹۸

کارگردان: مسعود معرفی، تهیه‌کنندگان: حسین معتمدنیا،
مسعود معرفی
خلاصه داستان: شبی در گورستان روستایی دورافتاده،
سرنوشت زن و مردی که تازه حال یکدیگر را ندیده بودند،
به شکلی عجیب به هم گره می‌خورد.

◇ ماسک / ۱۳۹۹

کارگردان و تهیه‌کننده: نوارضانی
خلاصه داستان: دختری برخلاف میلش و به خاطر
دوستش کاری را انجام می‌دهد.

◇ گیزلین / ۱۳۹۹

کارگردان: علیرضا سلمان پور، تهیه‌کننده: علیرضا سلمان پور ،
انجمن سینمای آذربایجان شرقی
خلاصه داستان: مردی زودتر از همیشه به خانه‌اش
بازمی‌گردد و...

◇ مرگ تدریجی / ۱۳۹۸

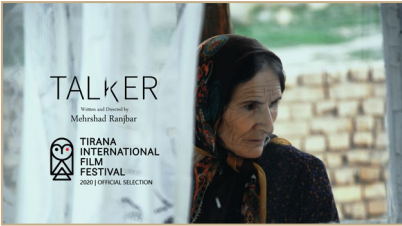
کارگردان: امین صحرایی، تهیه‌کننده: شادمهر راستین
خلاصه داستان: زنی در یک شب خانواده‌اش را کم می‌کند
و در ادامه با حقیقتی عجیب روبه‌رو می‌شود.

◇ مردگی / ۱۳۹۸

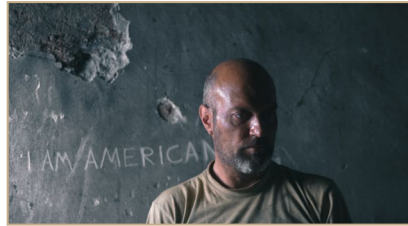
کارگردان و تهیه‌کننده: مرتضی فرهادنیا
خلاصه داستان: زنی تمرین می‌کند تا به شوهرش بگوید
زندگی با او برایش مشکل است و می‌خواهد از او جدا
شود...

◆ ناطق / ۱۳۹۹

کارگردان: مهرشاد رنجبر، تهیه‌کنندگان: مژگان رایگان، رضا فتح‌الله پور
خلاصه داستان: پیرزن برای سال‌های متمادی از شوهر پیر خود مراقبت کرده است، اما یک اتفاق نظم زندگی‌اش را بر هم می‌زند!

◆ من آمریکایی هستم / ۱۳۹۸

کارگردان: امید میرزایی، تهیه‌کننده: سیدسجاد قافله‌باشی
خلاصه داستان: شهروند آمریکایی اسیر نیروهای داعش است. ندایی به او می‌گوید که نجات پیدا می‌کند.

◆ وادیار / ۱۳۹۹

کارگردان: مرجان خسروی، تهیه‌کنندگان: مهدیه سادات محور، میلاد خسروی و انجمن سینمای جوانان ایران
خلاصه داستان: درحالی‌که همه مردم در یک اجتماع کوچک، کودکی را ترغیب به انتقام می‌کنند، ولی او می‌داند که زندگی بخشیدن زیباتر از انتقام است.

◆ ناهید / ۱۳۹۹

کارگردان: صمد عزیزاده، تهیه‌کننده: رضا نصرتی حبیبی
خلاصه داستان: ناهید برخلاف رسم خانواده عکس مادر مرده‌اش را روی اعلامیه چاپ می‌کند و با برادرش دچار چالش می‌شود.

◆ پخ آن تابستان / ۱۳۹۹

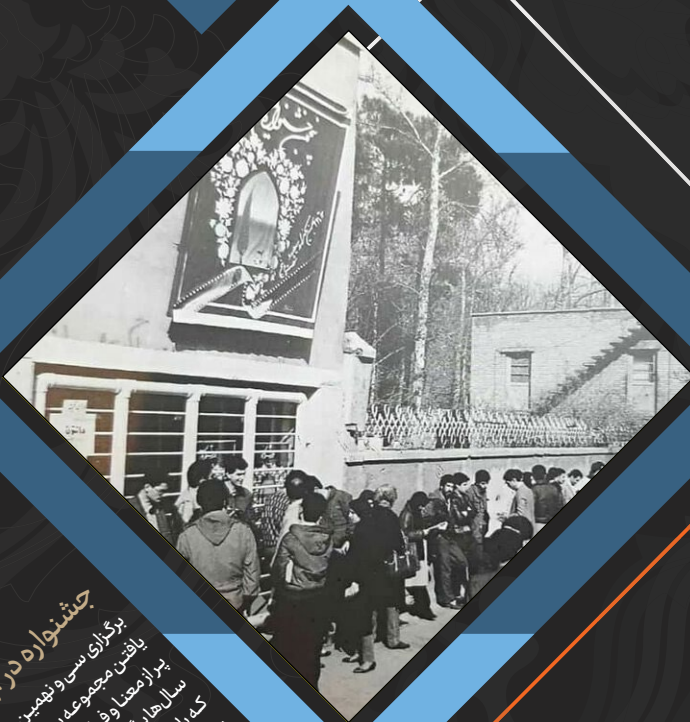
کارگردان: مهرداد عبداللهی، تهیه‌کننده: مهرداد عبداللهی، انجمن سینمای جوانان ایران
خلاصه داستان: در یک ظهر خیلی گرم تابستان پسربچه‌های پناهنده افغان بارها در خانه‌ای را می‌کوبند و از شدت تشنگی درخواست پخ می‌کنند.

◆ وضعیت اورژانسی / ۱۳۹۸

کارگردان: مریم اسمی‌خانی، تهیه‌کننده: وحید حسن‌زاده
خلاصه داستان: نازنین دختر شش ساله‌ای است که به مامور اورژانسی که برای مداوای مادرش به خانه آمده، پیشنهاد می‌دهد با مادرش ازدواج کند...

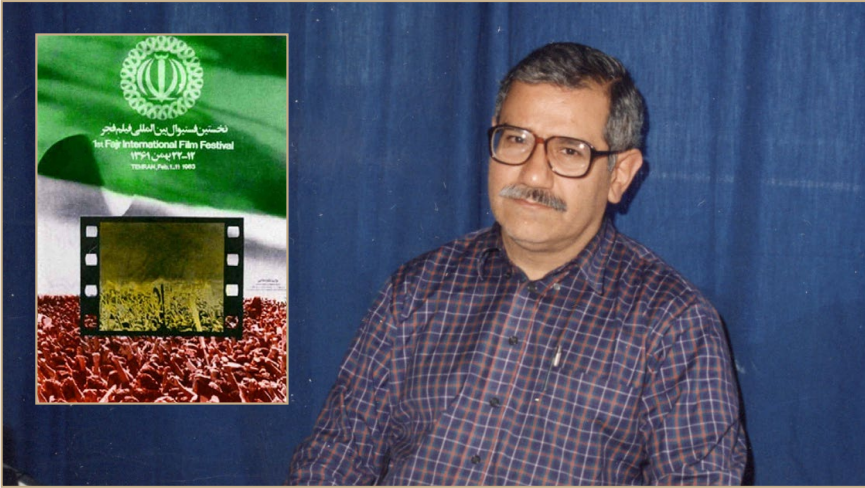

جشنواره در آینه قرن

برگزاری سی و نهمین جشنواره فیلم فجر همزمان با پایان یافتن مجموعه سال های ۱۴۰۰ است؛ سال هایی که هر یک پر از معنا و قارار و نشیبت بوده و یکی از قارهای این مجموعه سال ها برگزاری جشنواره فیلم فجر بوده است. جشنواره ای که پایه آن از سال ۱۳۶۱ گذاشته شد و حالا در آستانه چهل سالگی است. همین پایان ۱۳۰ ها و رسیدن به عدد ۴۰ در کنار شمار سال ها، پهنای آستانه ای است برای نگاه به روشنی که در جشنواره فیلم فجر در ۳۸ دوره اخیر طی شده است. گفتگو با دبیران اول جشنواره و برگزارکنان این رویداد سینمایی و یادداشت هایی از هنرمندان و منتقدان فرصت است برای مرور تمامی این اتفاقات.

گفت و گو با حسین و خشوری، دبیر نخستین دوره جشنواره فیلم فجر

برگزاری یک جشنواره «مردمی» به تمام معنا

◇ سمیه علیپور

حسین و خشوری در نخستین دوره برگزاری جشنواره فیلم فجر مسئولیت دبیری این رویداد سینمایی را برعهده داشت. برای او که در آن سال‌ها به عنوان مدیر در سینمای ایران مشغول به کار بود، جشنواره عرصه‌ای بود برای جذب مردم به سینمای ایران و تأکید روی این نکته که سینمای ایران هم چنان جان دارد و مشغول به کار است. او که سال‌های سال است در سینمای ایران در جایگاه مدیر فعال بود، از سینما دور نشد و در مطبوعات هم سینما را دنبال کرد. و خشوری در حالی که سال‌هاست از دبیری جشنواره فیلم فجر فاصله گرفته، با نگاهی به سال‌های دور درباره برپایی این رویداد سینمایی سخن گفت.

می‌خواستیم بگوییم ایران دارای سینماست و سینما در این مملکت زنده است. نکته دیگر نشان دادن این موضوع بود که سینما مورد حمایت مقامات است و همه به خاطر داشتند که حضرت امام درباره سینما چه فرموده بودند و موضوع بعد این بود که می‌خواستیم میزان علاقه مردم را به سینما بسنجیم که به واسطه برگزاری این جشنواره نشان داده شد میزان این علاقه بسیار زیاد است. من یادم است، زمستانی که در آن اولین دوره جشنواره برگزار شد، هم‌زمان با دهه فجر هوا در تهران به شدت سرد و برفی بود، ولی علاقه‌مندان به سینما آن‌قدر زیاد بودند که جلوی سینماها صف بسته بودند. واقعیت دیگر این بود که مردم در آن زمان تفریح چندان

◇ برگزاری جشنواره‌ای که در آغاز راه قرار دارد، پر از پیچیدگی‌هاست. آقای و خشوری، چه تصویری از آن روزها و اهدافی که برای برگزاری جشنواره در نظر داشتید، در خاطراتان ماندگار شده است؟

برگزاری جشنواره در آن سال چند موضوع را دنبال می‌کرد که شاید از نگاه شما که بعد از این همه سال به آن نگاه می‌کنید، خیلی جلب توجه نکند، اما در اصل اهداف و برنامه‌های ما این‌ها بود: اول از همه

نگاه‌ها روی تولید آثار متمرکز بود، یعنی سعی در فراهم آوردن امکانات تولید برای فیلم‌سازان بود. کلی‌وسایل تدارک می‌دیدیم و از خارج وارد می‌کردیم، چون آن دوران کمبود داشتیم، به‌رحال زمان جنگ بود

تاریخ سینمای ایران فیلم‌های خیلی خوبی محسوب می‌شوند.

◇ چه تلاشی برای فراهم آوردن زمینه و امکانات برای فعالیت نیروهای جوان در سینما فراهم می‌شد؟ برنامه‌های حمایتی برای تولید آثار چه چیزهایی بود؟

نگاه‌ها روی تولید آثار متمرکز بود، یعنی سعی در فراهم آوردن امکانات تولید برای فیلم‌سازان بود. خود من یکی از این‌ها بودم که سعی می‌کردم امکانات تولید را فراهم کنم. کلی وسایل تدارک می‌دیدیم و از خارج وارد می‌کردیم، چون آن دوران کمبود داشتیم، به‌رحال زمان جنگ بود. حتی نگاتیو نیز گیر نمی‌آمد برای این‌که فیلم‌سازی شود. مواد شیمیایی نداشتیم. این‌ها را با هزار جور گرفتاری‌هایی که آن موقع هر آدمی داشت و این‌که از کجاها ارز آن تامین می‌شد، تهیه می‌کردم. مثلاً از آلمان فیلم‌های پوزیتوو و نگاتیو خریداری می‌شد. یادم است که کلی فیلم‌های نگاتیو و پوزیتوو سیاه و سفید داشتیم که دیگر به درد سینما نمی‌خورد، چون بعد از انقلاب فیلم‌های سیاه و سفید دیگر تقریباً تولید نشدند. من تمام این‌ها را پس‌دادم و با مبلغی که از پس دادن آن‌ها گرفتم، توانستیم فیلم‌های رنگی را وارد کنیم. این‌جور مشکلات را هم داشتیم.

◇ روی یک جمله تأکید کردید؛ ما می‌خواستیم به مردم بگوییم که سینما از بین نرفته و وجود دارد. این دغدغه برای چه بود؟ این سینما قرار بود چه کارکردی پیدا کند؟

ما به وزارت ارشاد آمده بودیم و باید در مسیر

متفاوتی هم نداشتند، و از اکران فیلم در جشنواره استقبال می‌کردند و به این دلیل بود که اصلاً سینمای مردمی برای جشنواره فیلم فجر در نظر گرفته شده بود.

◇ این‌که می‌گویید بعد از انقلاب جشنواره فجر برگزار شد تا بگوییم ما سینما داریم، در واقع هدف این بود که بگوییم چه نوع سینمایی داریم؟

جشنواره اول اصلاً چنین هدفی را نداشت که بگوید ما می‌خواهیم برای تولیدات آینده ایران جهت‌گیری کنیم. آن‌قدر که تولیدات کم بود، اصلاً به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسید و اکثر این‌ها یا در حول و حوش انقلاب ساخته شده بود، یا قبل از انقلاب. مثلاً «مرگ یزدگرد» یا «حاجی واشنگتن». بنابراین ما در آن سال مشخص و با توجه به میزان تولیدات و شرایط حاکم بر سینمای ایران اصلاً موضوع الگوسازی یا خط‌دهی به سینما را دنبال نمی‌کردیم و هدف جشنواره چنین چیزی نبود.

◇ بعد از برگزاری جشنواره در تهران گویا این رویداد سینمایی در خارج از تهران نیز برپا شد، هدف از آن چه بود؟

من سال بعد از جشنواره فیلم فجر که در تهران برگزار شد، علاقه‌مند بودم در استان‌ها نیز جشنواره برگزار شود، که یک جشنواره استانی هم برگزار شد. در آن‌جا هدف هم بیشتر این بود که مردم در شهرهایشان بمانند تا شهرها خالی نشود. این یک واقعیت است که ما درباره مقطع خاصی از تاریخ کشورمان صحبت می‌کنیم و بحث‌ها و دغدغه‌ها در آن زمان بسیار ویژه و منحصر به خود بود.

◇ وقتی الان در مورد جشنواره فجر صحبت می‌کنیم، درباره پدیده‌ای صحبت می‌کنیم که ۳۸ سال از عمر آن گذشته است و یک ساختار دارد، اما تعریف کردن چیزی که هیچ است، این خودش یک هنر است.

وقتی که ما آدمی تا در حوزه سینمایی کار کنیم، من مدیرکل تحقیقات و روابط سینمایی بودم. ما دو، سه هدف اصلی داشتیم، یکی این‌که به وضعیت سینمای ایران توجه شود، یعنی بحث تحقیقات و تبلیغات و بحث این‌که آدم‌ها چه کسانی هستند و کجا هستند و... دوم این‌که ما بیشتر با چیزهایی که سینمای ما را به اصطلاح خودمان خفه می‌کرد، مبارزه می‌کردیم. اگر می‌خواهید در مورد جشنواره فجر بدانید، بعدها به این صورت درآمد؛ این‌که جایی شده است برای این‌که بهترین هنرمندان سینمایی تعیین شوند و... آن موقع اصلاً نمی‌شد به چنین هدف‌هایی حتی فکر کرد. آن دوران فقط می‌خواستیم بگوییم ما هم سینما داریم، در جمهوری اسلامی هم سینما هست. هدف و نگاه ما در آن سال‌ها نجات دادن سینمای ایران بود، یعنی واقعیت این است که به جمهوری اسلامی، به مردم و به متدینین آن روزگار نشان داده شود که سینما چیز بدی نیست. این ریشه کار بود. فیلم‌هایی که آن زمان نشان داده می‌شد که البته بعضی‌ها به جهت مسائل خودشان توقیف شدند، ولی بهترین فیلم‌های ایرانی‌اند. یعنی آن چهار یا پنج فیلم مثل «حاجی واشنگتن» یا «مرگ یزدگرد» یا «چریکه تارا»، این‌ها فیلم‌های کمی نیستند. حتی همین الان نیز در مجموعه

در این بین گفته شد جشنواره تئاتر هم برگزار شود و در نتیجه همین ۷۵۰ هزار تومان نصف شد. در آن دوره از جشنواره، فیلمی خارجی به اسم «برادر خورشید خواهر ماه» بود که خیلی فروخت و تا نصف شب هم به سانس‌های اضافه می‌رسید. آن زمان بلیت جشنواره ۱۰ تومان بود، یعنی گران‌تر از بلیت معمول سینما. در نهایت از فروش بلیت‌های جشنواره پولی جمع کردیم که چیزی حدود یک میلیون تومان بود و آن را به حساب خزانه دولت برگرداندم و این‌گونه جشنواره برگزار کردم. وقتی می‌گوییم جشنواره مردمی است، نه به این منظور که مردم می‌آیند و فیلم می‌بینند، بلکه جشنواره نه تنها هزینه‌ای برای دولت نداشت، بلکه درآمد هم داشت.

◇ خاطرتان است اولین فیلمی که نشان دادید، چه بود؟

من دقیقا به خاطر ندارم که روز اول چه چیزی را نشان دادم. البته ما چند کار برای جشنواره کردیم، از جمله این‌که پنج نسخه نشریه که یک روز در میان منتشر می‌شد، درآوردیم. آقای سید غلامرضا موسوی با آقای امکانیان مسئول این نشریه بودند. نشریه اتفاقا دانه‌ای ۱۵ ریال فروخته می‌شد و در آن همه مصاحبه‌ها، بحث‌ها و پیام‌های نخست‌وزیر و رئیس‌جمهور موجود است. اطلاعات دقیق در مورد مسائل روزبه‌روز جشنواره در آن موجود است.

◇ شما فرمودید در دوره اول هر آن‌چه فیلم برای نمایش وجود داشت، در جشنواره گذاشتید، درست است؟

نمی‌دانم که چقدر فیلم بود، ولی فیلم‌هایی که ما تهیه کردیم، یا به اصطلاح توانستیم جمع کنیم، شش تا هفت فیلم بیشتر نبود و این‌ها را هیئت انتخابی دید و نشان دادند. در آن سال‌ها ما

کاری که برایمان تعریف شده بود، پیش می‌رفتیم. بحث من این است که ما به ارشاد آمده بودیم و بنده مدیرکل شده بودم و بچه‌های دیگر هم بودند، ما می‌خواستیم در هر صورت به سینما خدمت کنیم. اولاً ما به سینما علاقه داریم و آن‌جا کار می‌کنیم و ماهی مثلاً دو هزار تومان حقوق می‌گیریم. خوب باید در قبال آن کار کنیم، دوم این‌که ما تمام نیت و فکر و دگرمان توسعه فرهنگ بود.

◇ آیا به خاطر دارید بودجه و هزینه جشنواره اول چقدر بود؟

من به خاطر دارم آن روزگاری که من جشنواره فیلم برگزار کردم، ۷۵۰ هزار تومان اداره حسابداری، معاون مالی ارشاد به من پرداخت کرد. من هم آن را به حسابی که برای خودم و حسابدار اداره بود، واریز کردم.

از فروش بلیت‌های جشنواره پولی جمع کردیم که چیزی حدود یک میلیون تومان بود یعنی بیش از بودجه جشنواره بود و آن را به حساب خزانه دولت برگرداندم و این‌گونه جشنواره برگزار کردم

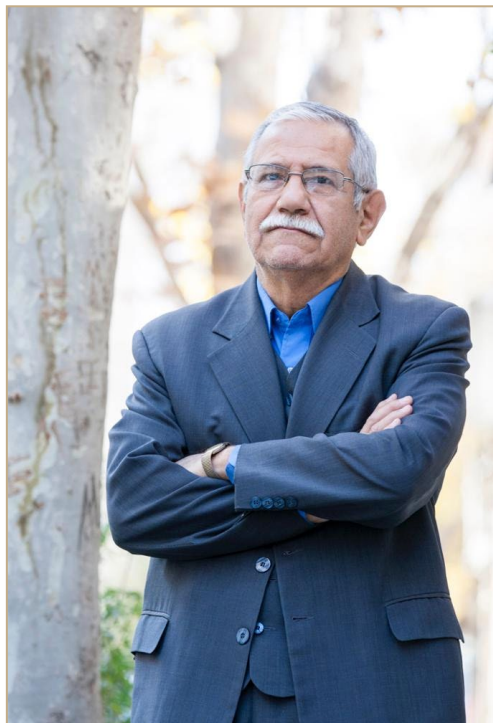

می‌استادیم تا چکی که قرار بود به گوش سینماگران بخورد، به گوش ما بخورد تا آن‌ها بتوانند کارشان را بکنند.

◇ جشنواره دارد در روزهای کرونایی برگزار می‌شود. شما تجربه برگزاری جشنواره را در زمان جنگ داشتید. چقدر شرایط را مشابه می‌بینید و فکر می‌کنید سینما چقدر می‌تواند از پس این شرایط برآید؟

شرایط کرونا خیلی فرق می‌کند. جنگ، جنگ بود و حداکثر در اهواز و آبادان جنگ داشتیم. مثلاً در اصفهان و شیراز جنگ نداشتیم و شرایط بسیار متفاوتی با کرونا داشت. من زمان جنگ جشنواره برگزار کردم، مثلاً سینما در بیستون کرمانشاه گذاشته بودیم، ولی جرئت نداشتیم در شهر سینما بگذاریم. بنابراین سینمایی صحرایی درست کردیم (سوله زدیم) و مردم کرمانشاه به آن‌جا می‌آمدند و فیلم می‌دیدند.

هم نمی‌ماندند. البته شرایط کرونا خیلی فرق می‌کند، جشنواره جذبه‌ای دارد. یعنی همین که بنر بزیند و بنویسید جشنواره برگزار می‌شود، مردم خودبه‌خود از آن گوشه خیابان که رد می‌شوند، می‌ایستند و می‌بینند. نکته دیگر این است که مردم روزگار جنگ مثل مردم روزگار کرونا نبودند. یعنی مردم آن روزگار به جبهه می‌رفتند و نیت خالصانه‌ای داشتند، بنابراین این دو با هم خیلی تفاوت دارند. مردم در زمان جنگ خیلی علاقه‌مند بودند و بعد از چند وقت تازه سینماها راه افتاده بود و بی‌بی‌سی آن روزگار یک مطلب چاپ کرده بود که من آن را دارم. در اوضاع جنگی ایران دو جا خیلی شلوغ است؛ یکی توجال و دیزین است که مردم آن‌جا جمع شدند و اسکی می‌کنند و یکی هم در سینما.

◇ آقای وحشوری، از همراهانتان در برگزاری جشنواره دوره اول اگر بخواهید به افراد تأثیرگذاری اشاره کنید، کدام اسامی را نام می‌برید؟ به عنوان مثال، از جمال امید و بهرام ری‌پور به عنوان همکاران شما در آن دوره نام برده می‌شود. نقش آنان چه بود؟

تمام زحمات تهیه فیلم، برنامه‌ریزی برای نمایش و تقریباً تمامی امور اجرایی به عهده مرحوم ری‌پور و برادر گرامی و عزیزم آقای امید بود.

یا مثلاً در اهواز هم جشنواره برگزار کردم که همه آن‌ها هم تکریم شدند. استانداران و فرمانداران از ما تکریم می‌کردند و می‌گفتند اگر شما جشنواره برگزار نکرده بودید، از مردم کرمانشاه همین چهار نفر

روایتی از علاقه‌ای ویژه برای برپایی جشنواره فیلم فجر

◆ سید غلامرضا موسوی

مسائل فرهنگی و هنری پس از پیروزی انقلاب قبل از انقلاب صاحب جشنواره فیلم تهران بودیم که جزو جشنواره‌های گروه الف بود و خاطرات آن در ذهن همه جوانان ماندگار بود. از طرف دیگر، باید به افرادی که در خارج از کشور به غلط مشغول تبلیغ بودند که تئاتر، سینما، نقاشی و به طور کلی هنر پس از انقلاب اسلامی جایگاهی ندارد، نشان می‌دادیم فعالیت‌هایی انجام شده است و این اتفاق باید در محیطی جمع می‌شد، بدین ترتیب، نخستین دوره جشنواره فیلم فجر به دبیری آقای حسین وخشوری به راه افتاد.

در آن زمان آقایان بهرام ری‌پور و جمال امید با توجه به شناختی که داشتند، جشنواره را برگزار کردند. البته پیش از این جشنواره میلاد برگزار شده بود، اما رویدادی که بتواند در ابعادی وسیع‌تر به حوزه سینما پردازد، وجود نداشت. نخستین دوره جشنواره فیلم فجر تلاش کرد رویکردی جهانی داشته باشد و آثاری از فیلم‌سازان پیش از انقلاب و هنرمندانی دیگر در کنار فیلم‌های خارجی در این دوره حضور داشت.

◆ پیشنهاد انتشار نخستین بولتن جشنواره فجر

مرحوم بهرام ری‌پور که می‌دانست من مسئول بخش سیاسی روزنامه کیهان هستم، پیشنهاد انتشار بولتن جشنواره را به من ارائه کرد و

مسائل فرهنگی و هنری پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با وجود تبلیغات منفی فراوان در خارج از کشور درباره نابودی سینما و هنر در ایران، آرام به موضوع روز کشور بدل شد و هنرمندان سعی کردند ابراز وجود کنند. ضمن این‌که در یکی دو سال اول انقلاب اسلامی طبیعی بود مسائل دیگری مانند شرایط و جو انقلابی باعث شود مردم به فعالیت‌های دیگری بپردازند.

◆ چگونگی آغاز جشنواره فیلم فجر

باین حال، فعالیت‌های هنری به مرور در کشور آغاز شد و من نیز به اتفاق مهدی صباغ‌زاده، فریدون جیرانی و بیژن امکانیان فیلم سینمایی «آفتاب نشین‌ها» را در سال‌هایی که با شروع جنگ تحمیلی از سوی صدام هم‌زمان شده بود، آغاز کردم. در ادامه این روند به نظر رسید که باید در زمینه

و سید محمد بهشتی حضور داشتند، قرار شد من بولتنی را برای جشنواره تهیه و منتشر کنم. این بار سعی کردم از امکانات کیهان ورزشی استفاده کرده و در قطع آن نشریه روزانه جشنواره را منتشر کنم که حرفه‌ای‌تر هم باشد. در این دوره از آقای نجفی، کارتون‌نویست معروف که به حوزه سینما هم علاقه‌مند بود، درخواست کردم با محسن مخملباف گفت‌وگویی داشته باشد. آن زمان آقای مخملباف نگاه تندی به سینما داشت و هر از گاهی همکاران ما را با نگاه خود می‌نواخت. یکی از سوالاتی که به آقای نجفی گفتم در این مصاحبه از او پرسید، این بود که «سینمای اسلامی یعنی چه؟ شما که نویسنده و فیلم‌ساز هستید، بفرمایید سینمای اسلامی چیست.»

وقتی آقای نجفی مصاحبه را برای من آورد، تیتزردم «آقای مخملباف سینمای اسلامی یعنی چه» و در جلوی آن به جای علامت سوال، علامت تعجب یا تاکید گذاشتم. آن دوران شرایط به نحوی بود که در حوزه هنری سعی می‌کردند با معاونت سینمایی کشتی بگیرند و آقای مخملباف جماعت بسیاری را نمایندگی می‌کرد.

یک روز من مشغول تماشای فیلمی در جشنواره بودم که از طرف آقای انوار صدایم زدند و وقتی مراجعه کردم، دیدم نسخه بولتنی با تیتزر «آقای مخملباف سینمای اسلامی یعنی چه!» منتشر شده است و دوستان بیشتر به علامت تعجب مقابل تیتزر توجه کرده بودند و برایشان سوال شده بود که چرا چنین کرده‌ام و ممکن است این بنده خدا فردا دل‌گیر شود... اما من توضیح دادم که این علامت دو معنی دارد و محتای تاکید هم می‌دهد، به همین جهت آقای مخملباف که خود دست به قلم است، برداشت تعجب را نمی‌کند و نگرانی از این دست وجود ندارد. آقای انوار معتقد بودند در جشنواره فیلم فجر همه گروه‌ها با هر سلیقه‌ای، باید کنار هم کار کنند و نگران بودند این حرکت به وحدت جشنواره لطمه بزند. در نهایت مشکلی پیش نیامد و آقای مخملباف هم هیچ‌وقت به این موضوع اعتراضی نکرد.

گفت: «فکر کردیم جز تو کسی نمی‌تواند این کار را انجام دهد.» من آن زمان علاوه بر فعالیت در حوزه سینما، روزنامه‌نگار و منتقد هم بودم و چون علاقه داشتم جشنواره فیلم فجر پا بگیرد، گفتم هر کاری بتوانم، انجام می‌دهم. اما در آغاز کار دیدم چاپ‌خانه‌ها مشکلات فراوانی دارند و چاپ و انتشار بولتن برایشان مقدور نیست، ضمن این‌که فارغ از نبود امکانات هزینه بالایی هم برای چاپ بولتن طلب کردند که قابل پرداخت از جانب جشنواره نبود.

در نتیجه سعی کردم از دوستان روزنامه کیهان کمک بگیرم. یادم آمد کتاب هفته در زمان آقای شاملو با قطع کتاب اما در روزنامه چاپ می‌شد و فکر کردم شاید بتوانیم بولتنی منتشر کنیم که دارای قطع صفحات مجله با ویژگی‌های متفاوتی باشد. اما به واسطه قطع بسیار بزرگ روزنامه کیهان، تا خوردن صفحات، برش و سنجاق کردن مجله کار چندان ساده‌ای نبود. به همین دلیل دست به دامن دوستان فنی قدیمی روزنامه کیهان شدم که افراد بسیار تیزهوشی بودند و تجربه کتاب هفته را هم داشتند. تقریباً در مدت یکی دو روز دوستان تست‌های لازم را انجام دادند و با توجه به تجربه بالای خود خیال من را راحت کردند. سپس ما کار تحریریه را آغاز کردیم و در دوره نخست جشنواره فیلم فجر بولتن این رویداد را در چهار شماره به صورت یک روز در میان منتشر کردیم که سنجاق هم شده بود و تیراز بسیار بالایی هم داشت.

این اتفاق باعث شد بتوانیم هزینه بولتن را از خود نشریه برگردانیم. فکر می‌کنم سود اندکی هم برای جشنواره داشت و مردم از جشنواره و بولتن بسیار استقبال کردند. حتی ما با وجود برگزاری جشنواره در تهران، بولتن را به برخی از شهرهای بزرگ کشور از طریق سیستم توزیع روزنامه کیهان ارسال کردیم.

◆ اتفاقی نو در بولتن چهارمین جشنواره فیلم فجر

این تجربه باعث شد تا در دوره‌های دوم، سوم و چهارم جشنواره فیلم فجر مدیریت انتشار و چاپ بولتن جشنواره را به من بسپارند. ما آن زمان اسم خیلی نمی‌گذاشتیم و بیشتر از عنوان گروه مطبوعاتی سلمان استفاده می‌کردیم. ضمن این‌که بولتن دوره چهارم جشنواره فیلم فجر، یکی از پربازترین نشریات این رویداد سینمایی شد، چون فارغ از اعلام اسامی فیلم‌ها به سبک متداول و گفت‌وگو با داوران، گفت‌وگوهایی با آیت‌الله خامنه‌ای، ریاست جمهوری وقت، آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، مهندس موسوی، نخست‌وزیر وقت، برخی از نمایندگان و معاونان وزرا در این نشریه منتشر شد و برای نخستین بار مسئولان تراز اول کشور درباره سینما و نگاه خود به این حوزه صحبت کردند. به همین دلیل کاتالوگ این دوره جشنواره که به همراه کتابی درباره سینما منتشر شد، مجموعه ویژه و ماندگاری شد که شاید اگر من مسئول بخش سیاسی روزنامه کیهان نبودم، دسترسی به این بزرگواران به‌سادگی صورت نمی‌گرفت.

◆ خاطره‌ای از جشنواره فیلم فجر

به خاطر دارم در دوره‌ای از جشنواره فیلم فجر که آقایان فخرالدین انوار

گفت و گو با فرح اصولی، همسر و همکار خسرو سینایی

جایگاه سینایی به عنوان فیلم سازی شریف در سینما تثبیت شد

◇ نژاد پیکانیان

سینمای ایران در مرداد سال ۹۹ یکی از چهره‌های فاخر خود را از دست داد؛ خسرو سینایی، فیلم‌ساز صاحب سبک که گرچه هنرش محدود به سینما نبود و دستی بر آتش شعر و موسیقی هم داشت، اما آن چه بیش از هر چیز هویت سینمایی او را صورت‌بندی می‌کرد و در واقع قله درخشش او محسوب می‌شد، فعالیتش در حوزه مستند و مستندسازی بود. ردپای این نگاه مستندگونه و پژوهش‌گرانه سینایی در سینمای داستانی‌اش هم قابل ردیابی است. شاید فیلم «عروس آتش» که از آثار شاخص و به‌یادماندنی در کارنامه اوست، گواه این ادعا باشد. فرح اصولی، نقاش و هنرمند شناخته‌شده حوزه تجسمی و همسر زنده‌یاد خسرو سینایی، که همکاری‌های مشترک زیادی در فیلم‌های این کارگردان با او داشته، شاید بهترین کسی باشد که می‌تواند ویژگی‌های هنری، حرفه‌ای و اخلاقی سینایی را برایشان بازگو کند. فیلم «هیولای درون» که در دومین دوره برگزینی جشنواره فیلم فجر درخشید، بهانه هم‌صحبتی ما با اصولی شد، اما در کنار این فیلم و خاطرات جالبی که او برایشان گفت، درباره ویژگی‌های خسرو سینایی هم صحبت کردیم.

فیلم چند کار انجام می‌دادم و با آقای سینایی همکاری می‌کردم؛ هم دستیار ایشان بودم، هم عکاس پشت صحنه و هم گرافیک. ولی چون در فیلم‌های ایشان معمولاً تا چندین سال چند کار انجام می‌دادم، فقط عنوان یک یا نهایتاً دو کار را در تیتراژ می‌آوردند و اسم من برای آن‌ها ذکر می‌شد. معمولاً در بیشتر کارها اسمم به عنوان طراح گرافیک یا عکاس می‌خورد. یادم است در فیلم «زنده باد» عکاسی فیلم را برعهده داشتم و منشی صحنه و دستیار آقای سینایی

◇ یکی از آثار مهم آقای سینایی که در دوره‌های ابتدایی جشنواره فیلم فجر مورد توجه قرار گرفت، فیلم «هیولای درون» بود. خودتان درباره این فیلم چه نظری دارید و «هیولای درون» از نگاه خود آقای سینایی چه جایگاهی در کارنامه کاری‌شان داشت؟ شاید برایتان جالب باشد بگویم من در این

هم بودم. گرافیک فیلم را هم کار کردم و طراحی پوستر و پوستر سردر را هم انجام دادم. خیلی اوقات در سناریو هم همکاری‌هایی داشتم، مثلا مصاحبه‌هایی را که گرفته می‌شد، پیاده می‌کردم. در فیلم «هیولای درون» هم روی برخی از سکانس‌ها نظراتی داشتم که با آقای سینایی مطرح می‌کردم. یادم می‌آید درباره تغییر سکانس آخر فیلم نظرم را به ایشان گفتم و ایشان هم قبول کردند. البته من به‌رحال نقاش بودم و همه کارهایی که در کنار آقای سینایی در فیلم‌هایشان می‌کردم، برایم تجربه بود. دوست داشتم با ایشان کار کنم و به واقع قصد نداشتم دستتاری یا منشی صحنه بودن را ادامه دهم. اما عکاسی و کار گرافیک را انجام می‌دادم.

◇ **آن موقع با آقای سینایی ازدواج کرده بودید، با فقط همکار بودید؟**
 من سال ۵۶ که با ایشان آشنا شدم، همکاری‌مان را هم آغاز کردیم و بعد هم ازدواج کردیم.

◇ **«هیولای درون» در زمان خودش با اقبال مواجه شد. خود آقای سینایی این فیلم را دوست داشتند و از نتیجه‌اش راضی بودند؟**
 ما حدود یک سال اتریش زندگی می‌کردیم. ایشان زودتر به ایران برگشتند. یادم می‌آید سه سناریو داشتند که آن‌ها را برای تصویب دادند. آن موقع سناریوها یک مقدار سخت تصویب می‌شدند. از بین آن سه سناریو «هیولای درون» تصویب شد، جالب این‌که از میان آن سه سناریو که پیشنهاد داده بودند، این سومین کاری بود که آقای سینایی علاقه داشتند آن را بسازند. از نظر خودشان دوست داشتند آن دو تایی دیگر را اول کار کنند، بعد به «هیولای درون» برسند. ولی درنهایت این فیلم بود که مجوز گرفت.

◇ **بازیگران و عوامل فیلم را چطور انتخاب کردند؟**
 در انتخاب بازیگران فیلم هم با ایشان مشورت می‌کردم. خانم شهلا میربختیار که نقش اصلی فیلم را بازی کردند، از دوستان من بودند و من ایشان را به آقای سینایی پیشنهاد کردم. آقای رشیدی را هم که خودشان می‌شناختند و بسیار عالی هم نقش را بازی کردند و آقای سینایی هم از ایشان بسیار راضی بودند. آقای امامی هم از فیلم‌برداران بسیار حرفه‌ای بودند که سینایی از همکاری با ایشان همیشه رضایت داشت. ایشان بسیار در کارشان حساس بودند و نکته جالب این‌که روی نور دقت ویژه‌ای داشتند و فضاهای نوری را بسیار عالی کار می‌کردند. آقای سینایی هم از این خلایق بسیار راضی بودند.

◇ **در طول کار شرایط چطور بود؟ خاطره‌ای از آن فیلم دارید؟**
 ما برای فیلم‌برداری نزدیک به دو ماه در روستایی ماندیم و واقعا با مشقت زندگی کردیم. کار در ماه دی و بهمن و سرمای بسیار زیاد در حال ساخت بود. شاید باورتان نشود، اما پاهایمان در طول کار سرمازده و یخ‌زده می‌شد. خسرو سینایی هم موقع فیلم‌برداری هیچ رحمی به هیچ‌کس، مخصوصا به خودش و نزدیکانش نداشت. از شش صبح که صبحانه را می‌خوردیم، تا ۱۲ یا یک شب که فیلم‌برداری

طول می‌کشید، کار می‌کردیم. یادم می‌آید آقای معیریان که مسئولیت گرم کار را برعهده داشتند و انسان بسیار فهمیده و نازنینی هستند و طنز بی‌نظیری هم دارند، یک شب گفتند من در راه که می‌آمدم، یک گرگ دیدم، اما فکر می‌کنم چون من لاغر هستم، نخواست من را بخورد! همه ما به شوخی و خنده گذراندیم و فکر می‌کردیم گرگی در کار نبوده. اما فردا متوجه شدیم که گرگ یک حیوانی را خورده بود. آن‌جا بود که متوجه شدیم همه‌مان در معرض چه خطری قرار داشتیم.

یک خاطره جالب دیگر هم از این فیلم برایتان بگویم. در صحنه آخر فیلم که آتش‌سوزی است، به دلیل این‌که آن موقع جلوه‌های ویژه چندان مرسوم نبود، چون خود آقای سینایی اسکیت‌باز حرفه‌ای بودند، به پایش اسکیت بست و همه را از اتاق بیرون کرد. آقای رشیدی و آقای اسکندری که مسئول نور بودند، در اتاق ماندیم و آقای سینایی با جلوه‌های ویژه بودند. آقای سینایی طراحی ویژه خواستند آن صحنه را خودشان فیلم‌برداری کنند و با اسکیت از میان شعله‌های آتش آن صحنه را با دوربین گرفت. او با دوربین در میان شعله‌های آتش می‌چرخید و ما هم مثل موج دریا باید روی

جاهای مختلف بروی، با آدم‌های مختلف ارتباط داشته باشی، مصاحبه کنی و تاثیر بگذاری. اما سینمایی این‌طور نبود و وقتی فیلم ساخته و تمام می‌شد، از نظر او هم همه چیز تمام می‌شد و تمام تمرکزش را روی کار بعدی می‌گذاشت.

◇ **مشکل یا چالشی هم برای ساخت «هیولای درون» داشتند؟ آن موقع اوایل انقلاب بود و فضای سینما بسته‌تر از الان بود. همین مسئله باعث شده بود در مسیر ساخت این فیلم سنگ‌اندازی کنند؟**
دوره‌ای فیلم توقیف بود و یکی از ایراداتی که گرفته بودند، این بود که خانم میربختیار چهره خیلی زیبایی دارند. سر طراحی پوستر هم من صورت آقای رشیدی را کار کرده بودم، اما گفته بودند صورت ایشان را این‌طور نگذارید، چون نمی‌خواهیم ستاره‌سازی کنیم. فیلم بعد از مدت توقیف بالاخره آزاد شد و روی پرده رفت، اما برای این‌که فیلم با سانس‌های سینما جور دربیاید، بخش زیادی از آن را کوتاه کردند و آقای سینایی بابت این قضیه خیلی ناراحت شدند. آقای سینایی معمولاً از اکران فیلم‌هایشان ناراضی بودند، چون اثری که روی پرده می‌رفت، از نظر تصویر یا صدا یا همین حذف و کوتاه کردن‌ها کیفیتش را که دلشان می‌خواست، نداشت. این حساسیت‌ها روی گرافیک و پوستر هم بود. آن زمان روی این مسائل خیلی حساس بودند و سخت می‌گرفتند.

◇ **مهم‌ترین ویژگی حرفه‌ای و کاری آقای سینایی که در فیلم‌هایشان روی آن تاکید داشتند، از نظر شما چه بود؟**
آقای سینایی آدم کمال‌گرایی بود. حق هم داشت، چون برای کارش زحمت زیادی می‌کشید. این قدر کارش دقیق بود که با این‌که هیچ‌وقت نمی‌خواست بازیگران را عوام‌لش را اذیت کند، اما به خاطر دقت و وسواس بالاایش گاهی چندین برداشت می‌گرفت و تا به نتیجه دلخواه نمی‌رسید، رضایت نمی‌داد. آقای سینایی از فیلم‌سازان باسواد، حرفه‌ای، کاربلد و متخصص بود. دکوپاژ را خیلی خوب می‌شناخت، موتاژ برایش مسئله خیلی مهمی بود، چون خودش روی همه این حوزه‌ها تخصص داشت. گاهی اوقات من می‌دیدم دوربین را از دست فیلم‌بردار می‌گیرد و خودش فیلم‌برداری می‌کند. در صحنه‌های حرکت و دوربین روی دست خیلی اوقات فیلم‌بردار هر چقدر هم خوب بود و تلاش می‌کرد، سینمایی راضی نمی‌شد و فیلم‌برداری دوربین روی دست را خودش انجام می‌داد. فیلم‌بردارهایش هم همیشه با ایشان کنار می‌آمدند. روی موتاژ هم خیلی حساس بود و همیشه در کنار موتور می‌نشست و خیلی از ایده‌ها متعلق به خودش بود.

حتی موسیقی فیلم‌هایش را هم خیلی اوقات خودش می‌نوشت و خیلی روی این نکته حساس بود که موسیقی کجای فیلم بیاید و بی‌خود و بی‌جهت در صحنه کسرت داده نشود. به خاطر همین حساسیت‌ها اگر نتیجه کار دلخواهش نمی‌شد، مدت‌های طولانی افسرده می‌شد.

◇ **فکر می‌کنید قدر فیلم‌سازی با ویژگی‌های آقای سینایی چقدر در**

زمین می‌خوابیدیم تا صحنه دقیقاً همان چیزی که خودش می‌خواست، دربیاید. یک لحظه یک تکه از پرده که آتش گرفته بود، پایین و روی سیم برق افتاد. جان همه‌مان در خطر بود و مرگ را جلوی چشم‌انمان دیدیم. به آقای سینایی می‌گفتم تو این کارها را می‌کنی، اما من دوست دارم زنده بمانم و به نقاشی ادامه دهم.

◇ **«هیولای درون» در جشنواره فیلم فجر هم مورد توجه قرار گرفت و برنده سیم‌رغ شد. دلیل این موفقیت به نظرتان چه بود و خود آقای سینایی از این اتفاق چقدر خوشحال بودند؟**

یکی از نقاط قوت فیلم بخش‌هایی بود که با خود روستاییان کار کرده بودیم و هر کس نقش خودش را بازی می‌کرد. این بخش را خود آقای سینایی هم خیلی دوست داشتند، چون بسیار قابل درک بود و به همین دلیل هم تاثیر شد. اما آقای سینایی اساساً خیلی اهل فضای جشنواره نبودند. یادم است فیلم «در کوچه عشق» اولین فیلمی بود که بعد از انقلاب به جشنواره کن رفت و با استقبال خیلی خوبی هم مواجه شده بود. بعد از کن، برای سه جشنواره دیگر هم انتخاب شده بود. آقای سینایی دو جشنواره را رفت، اما سومی را شرکت نکرد. وقتی من پرسیدم چرا نمی‌روی، گفت حوصله این فضاها را ندارم. به نظر من بخشی از سینما به روابطش است؛ این‌که

من همیشه به آقای سینایی می‌گفتم تو فیلم‌سازی هستی که سفرایشی کار نمی‌کنی، دوست نداری برای گیشه و فروش هم کار کنی، برای جشنواره هم فیلم نمی‌سازی و دوست نداری کار فستیوالی انجام دهی. او به دلیل روحیه خاصی که داشت، زیر بار هیچ قانونی جز قوانین خاص خودش نمی‌رفت

تجسمی ببرد و مثل فضای مدرنیسم کار کند، راضی‌تر بود. با این‌که ادبیات را خیلی دوست داشت، اما همیشه می‌گفت دوست دارم سینمایم فقط یک قصه تعریف کند.

◊ نگاه انسانی پررنگی را در فیلم‌های ایشان شاهد بودیم که به نظر می‌رسد کاملاً به طور خودخواسته این نگاه را در فیلم‌هایشان دنبال می‌کردند. این نگاه از کجا نشئت می‌گرفت؟

خودش این‌طور بود. او آدمی بود که رنج آدم‌ها ادیتش می‌کرد. چیزی که بیشتر از هر چیزی می‌دانم ناراحتش می‌کرد، تحقیر شدن آدم‌ها یا قرار گرفتنشان در موقعیتی بود که باعث می‌شد ارزش، اعتبار و احترامشان از بین برود. خیلی از مستندهایشان را که می‌آوردند تا ما ببینیم و نظر دهیم، در صحنه‌های زیادی پایه‌های آدم‌های موقعیت اشک می‌ریختند. روحیه شکننده و حساسی داشتند. دقیقاً نمی‌دانم چند فیلم با هم کار کردیم. ما از انیمیشن با هم شروع کردیم و حدود ۱۵ سال با هم همکاری داشتیم. همیشه هم با ارتباطی خیلی نزدیک از نظر ذهنی همکاری می‌کردیم. این اشتیاق و علاقه در کار همیشه دو طرفه بود و نکات ارزشمندی برای من داشت.

سینمای ایران دانسته شد؟ این مسئله چقدر برای خودشان اهمیت داشت؟

من همیشه به ایشان می‌گفتم تو فیلم‌سازی هستی که سفارشی کار نمی‌کنی، دوست نداری برای گیشه و فروش هم کار کنی، برای جشنواره هم فیلم نمی‌سازی و دوست نداری کار فستیوالی انجام دهی. از او سوال می‌کردم پس قرار است چطور موقعیت خودت را به دست بیاوری؟ البته منظور من این نبود که یکی از این سه کار را انجام دهد، اما به‌هرحال برای این‌که موقعیتی را تثبیت کنی، شاید باید یکی از این راه‌ها را انتخاب کنی. ولی او به دلیل روحیه خاصی که داشت و زیر بار هیچ قانونی جز قوانین خاص خودش نمی‌رفت، راه خودش را می‌رفت. این‌ها فقط مربوط به سینمای ایران هم نمی‌شد. پادم می‌آید یک سریال برای تلویزیون انگلیس درباره مهاجرت کردها و پناهنده شدنشان به ایران ساخته بود و سر آن کار از دست تهیه‌کننده عصبانی شده بود، چون تهیه‌کننده از او خواسته بود مثلاً در صحنه‌ای حضور یک بازیگر زن را که دختر جوان زیبایی بود، بیشتر کند. آقای سینمایی دوست نداشت زیر بار هیچ فرمایشی، چه اقتصادی چه سیاسی، برود. طبیعی بود که با این روحیه سختش بود کار کند. من فکر می‌کنم سینما را در هر جایی، یا اقتصاد یا حکومت یا جشنواره کنترل می‌کند، این مسائل همیشه وجود دارد. اما آقای سینمایی به آن‌ها اعتقادی نداشت و به همین دلیل همیشه با کمترین پول و بودجه فیلم‌های بزرگش را می‌ساخت.

البته ایشان صددرصد به عنوان یک فیلم‌ساز محترم، صاحب سبک و شریف در این مملکت جایگاه خودش را داشت و خودش هم می‌دانست. من همیشه به فرزندانش می‌گویم چقدر احساس خوبی است که همسر، پدر، دوست، یار و همکار آدم که از دنیا می‌رود، اولین چیزی که همه می‌گویند، این است که او چقدر انسان و شریف بود و کارش را درست انجام می‌داد. همه این‌ها یک بار مثبت در زندگی آدم است. اما به‌هرحال خودش خیلی وقت‌ها از فشارهایی که به او می‌آمد، ناراحت می‌شد.

◊ آقای سینمایی هنرمندی چندبعدی بودند که علاوه بر سینما به حوزه‌های دیگر هم اشراف داشتند. این چندبعدی بودن ناشی از چه بود؟

ایشان انسان کنج‌کاوی بود، جوانی را با شعر شروع کرده بود و به نقاشی علاقه داشت و این هنر را دنبال می‌کرد. مکتب‌ها را می‌شناخت و برایش مهم بود. درک نقاشی داشت، خودش معماری خوانده بود و معماری خیلی برایش جذاب بود. از ۱۲ سالگی موسیقی کار کرده بود و این رشته را خوانده بود. سناریونویسی و سینما خوانده بود، تئاتر هم خیلی دوست داشت. اساساً یک کنج‌کاوی کلی و بزرگ داشت و ادبیات و شعر را هم خیلی دوست داشت. اما همیشه می‌گفت دوست ندارم در سینما یک داستان تعریف کنم. من در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توانم بگویم آقای سینمایی یک آرتیست مدرن بود که اگر می‌توانست فضای سینما و فیلم‌هایش را به سمت

محمدعلی نجفی

دیدار با سینمایی تصفیه روحی من بود

آقای سینایی به عنوان یک فیلم‌ساز که نویسنده، شاعر، مترجم و موزیسین هم بود، در خانواده‌ای تحصیل کرده رشد کرد و بزرگ شد. شاید این فرصت در آن زمان برای هر کسی فراهم نمی‌شد که برای تحصیل به دبیرستان البرز برود و آن‌جا درس بخواند و خانواده از او برای تحصیل در خارج از کشور حمایت کند. اما جدای از بحث فرهنگی، تخصصی و حرفه‌ای آقای سینایی که بسیار ریشه‌دار است، مسئله‌ای که این هنرمند را متفاوت می‌کند، شخصیت چندوجهی‌شان بود که در همه زمینه‌ها با دقت و حساسیت زیادی همراه بود و باعث می‌شد سینایی به خاطر این ویژگی هر کاری را به بهترین نحو انجام دهد.

من اگر بخواهم به عنوان یک دوست، یک همکار و حتی به عنوان یک استاد از مرحوم سینایی اسم بیاورم و ویژگی‌های او را توصیف کنم، باید بگویم هنر او منحصر به فرد بود. نام هنرمند را روی خیلی‌ها می‌توان گذاشت و ما نیز در همه زمینه‌ها، چه در ایران و چه در خارج از کشور، هنرمندان زیادی را به واسطه آثار هنری‌شان می‌شناسیم. اما خسرو سینایی مشخصه‌ای داشت که او را از خیلی‌ها متمایز می‌کرد و آن هنرمندان زندگی کردنش بود. او هنر را در زندگی روزمره‌اش هم پیاده می‌کرد و این را حتی می‌توان از سبک دکوراسیون منزل، بافت ادوات خانه‌اش، تابلوهای که به دیوار خانه نصب شده و کتاب‌هایی که در کتاب‌خانه وجود دارد، به راحتی فهمید. همه این‌ها ممکن است در خانه‌ای دیگر هم وجود داشته باشد، اما شاید آن‌جا بیشتر به معنی زینت تلقی شود و آن نگاه هنری را کمتر بتوان در آن ردیابی کرد. اما این هنرها همه از درون سینایی بیرون آمده بودند و هنرمندی او به آن‌ها روح می‌بخشید و خیلی از مسائل را متمایز می‌کرد.

همه این نکات و ویژگی‌های اخلاقی و روحی ایشان برای من آن قدر ارزشمند بود که هر وقت که با ایشان بودم، احساس می‌کردم وقت برایم کم است و گذر زمان را متوجه نمی‌شدم. وقتی از او جدا می‌شدم، حس می‌کردم ارتقا پیدا کردم و حسی شبیه حرفی که ارسطو درباره تصفیه روحی می‌زد، داشتم.

طبیعی است که هنرمندان هم مانند همه، از برخی مسائلی که برایشان پیش می‌آید، عصبانی شوند. ایشان هم این‌طور می‌شد. اما حتی عصبانیتشان را هم بسیار هنرمندانه منتقل می‌کردند و تو متوجه می‌شدی این عصبانیت شخصی نیست و از دل یک مسئله اجتماعی بیرون آمده است.

ما با مرحوم سینایی فارغ از عالم همکاری و دوستی، رفت‌وآمد خانوادگی هم داشتیم و آخرین خاطره‌ای که من از ایشان دارم، به زمستان سال گذشته برمی‌گردد. شبی را منزل ایشان دعوت بودیم و همسر پسرم راجع به موسیقی با آقای سینایی صحبت می‌کردند. ایشان به ناگهان پشت پیانو رفت و شروع به نواختن یک قطعه جزم مدرن کرد که بسیار حیرت‌آور بود. در حدی که نوه یک سال و نیمه من با حسی عجیب نواختن آقای سینایی را تماشا می‌کرد. می‌خواهم بگویم هنر در همه وجوه زندگی آقای سینایی چندان تنیده شده بود که هر آدمی را فارغ از سن و سال به وجد می‌آورد و تحت تأثیر قرار می‌داد.

فقدان شخصیتی چون سینایی برای سینمای ایران آن قدر سنگین است که بعید می‌دانم به آسانی قابل جبران و جایگزینی باشد.

رضا منامی

درباره ضرورت برگزاری جشنواره فیلم فجر جشنواره فیلم فجر؛ بودن یا نبودن!

سی‌ونهمین جشنواره فیلم فجر به دلیل شرایط کرونایی در کشور، یکی از استثنائاتی‌ترین ادوار این جشنواره خواهد بود، اما از قاعده کلی این جشنواره خارج نیست. جشنواره‌ای که میزان و بیلان تولیدات سالانه سینمای ایران است، که صرفاً به یک جشن بزرگ سینمایی محدود نمی‌شود و تقلیل نمی‌یابد. بلکه شب‌های جشنواره مثل شب قدر سینمای ایران است که تقدیر فیلم‌ها در آن رقم می‌خورد و چشم‌انداز و افق آینده فیلم‌ها در مناسبات آن ترسیم می‌شود. از این‌رو جشنواره فیلم فجر را نباید به یک دوره‌می سینمایی تعریف کرد. به همان اندازه که این جشنواره مردمی است، صنفی و حرفه‌ای هم هست و سرنوشت فیلم‌ها و فیلم‌سازان به آن گره خورده است. حالا که کرونا به مثابه یک بحران جسمانی و اجتماعی به گرهی کور برای فعالیت‌های انسانی در حوزه‌های مختلف تبدیل شده، نمی‌توان با تعطیلی و پایین کشیدن کرکره جشنواره به مقابله با این بحران پرداخت و گره دیگری بر سینمای ایران زد. تعطیلی جشنواره پاک کردن صورت مسئله است، نه حل مسئله. راه‌گشایی نیازمندی اراده معطوف به انجام است، نه بی‌ارادگی معطوف به انکار! در فیلم «جدایی نادر از سیمین» در یکی از سکانس‌ها نادر به سیمین می‌گوید: «هر وقت یک بحرانی سرراحت قرار گرفت، یا فرار کردی، یا دست‌ها را بالا آوردی و تسلیم شدی!» تعطیلی جشنواره فیلم فجر به خاطر کرونا هم یا فرار از بحران است، یا تسلیم شدن در برابر آن. عقلانیت اما حکم می‌کند که به عبور از بحران‌ها بیندیشیم، نه مرور بحران‌ها. حتی اگر بخواهیم به مرور بحران هم بپردازیم، ما در طول سال‌های برگزاری جشنواره طی این چهار دهه با بحران‌های مختلفی روبه‌رو بودیم. از بحران جنگ گرفته، تا بحران‌های مختلف طبیعی و اجتماعی. اما هیچ‌کدام از آن‌ها منجر به تعطیلی جشنواره نشد و این جریان قدرتمند سینمایی راه خود را از توفان‌ها و گردباد حوادث به سوی آینده باز کرد. انسان و جوامع بشری در طول تاریخ همواره با انواع بحران‌ها که زندگی فردی و اجتماعی آن‌ها را تهدید می‌کرد، مواجه بودند. اما زندگی همواره جریان داشت و به جریان خود ادامه داد. ضمن این‌که برگزاری جشنواره می‌تواند شور و چراغ خاموش‌شده و رخوت‌زده سینما را به آن برگرداند و در روح آن بدمد. سینمایی که به واسطه آسیب‌های ناشی از کرونا تا لیه پرتگاه و ورشکستگی رفته، بار دیگر می‌تواند از خون جشنواره جان بگیرد که هزار باده ناخورده در رگ این تاک است. تعطیلی یا توصیه به تعطیلی جشنواره، مواجهه و برخورد احساسی با بحران کروناست، اما عقلانیت حکم می‌کند که مثل بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته دنیا که با رعایت پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی، جشنواره‌های بزرگ و سابقه‌دار خود را در شمایل تازه و مناسب با دوران جدید برگزار کردند، جشنواره فیلم فجر هم با تمهیدات سلامت‌محورانه‌ای که برای برگزاری آن لحاظ شده، سی‌ونهمین دوره خود را در تاریخ سینمای ایران ثبت کند، و اتفاقاً با رعایت سازوکارهای بهداشتی ضمن تأمین سلامت سینماگران به صیانت از سینما بپردازد و این پرچم باشکوه را بر فراز افتخار و اعتبار نگه دارد. بودن یا نبودن جشنواره فجر را باید در نسبت با فهم درست بحران سلامت از یک سو و بحران سینما از سوی دیگر، صورت‌بندی کرد. قرار بر این بود که ما کرونا را شکست دهیم، نه کرونا ما را. نبودن جشنواره فجر شکست سینما در برابر کرونا و تن دادن به مرگ آن است، اما بودن و برگزاری مراقبت‌شده آن، تداوم زندگی سینما آمده تا چگونه زیستن را به ما بیاموزد؛ چگونه زیستن در دل شادی‌ها و تراژدی‌ها!

نشست خبری مجازی دبیر جشنواره

◇ عکس: معین باقری

اعطای لوح به داوران بخش مستند و کوتاه

قاب آخر

فخبرنا

خسرو سینایی؛
کارگردان برگزیده دومین
دوره جشنواره فجر